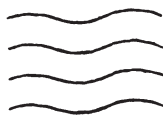

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 22ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 95 - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Η πρώτη ενεπίγραφη μαρτυρία για τις εκκλησίες του Παλιοζωγλοπιού

Για τις εκκλησίες του Παλιοζωγλοπιού μέχρι τώρα γνωρίζαμε ότι είναι παλαιές, αλλά δεν είχαμε κανένα γραπτό στοιχείο για να εκτιμηθεί χρονολογικά η παλαιότητά τους. Άλλωστε, κατά καιρούς, έγιναν τόσες προσθήκες και αφαιρέσεις τμημάτων των ναών, επισκευές και επικαλύψεις με κονιάματα, ώστε η αρχιτεκτονική δομή τους να μεταβληθεί σε σημείο που ακόμη και ειδικοί, συνηθι-

Το αριστερό τμήμα της ενεπίγραφης πλάκας

Γράφει ο Λάμπρος Γριβέλλας
lampgriv@gmail.com

σμένοι να μελετούν αρχαίους ναούς με εμφανή τα αρχιτεκτονικά τους στοιχεία, να τους θεωρούν εσφαλμένα, ως ανάξια λόγου μεταγενέστερα ναΐδια. Ήδη, έχουμε στα χέρια μας - τμήμα δυστυχώς - της πρώτης

ενεπίγραφης πλάκας, που βρέθηκε στον προαύλιο χώρο του ναού της Αγίας Παρασκευής, κατά τις εργασίες πλακόστρωσης που εκτελούσε το εκκλησιαστικό συμβούλιο. Όπως φαίνεται και στην εικόνα, η πλάκα έχει κοπεί κάθετα στη μέση, στο σημείο

Ή+ ΓΡΑΦΕ.....
Ι ΔΟΥΛΙ [ΤΟΥ]
ΘΕΟΥ Α
1770 Τ

Τα γράμματα της πλάκας που διασώθηκαν του σταυρού που φαίνεται στο επάνω μέρος, και, κατά συνέπεια, μας λείπει το μισό όλων των στίχων του δεξιού τμήματος. Ευχής έργο, βέβαια, θα ήταν να βρεθεί και το υπόλοιπο

Συνέχεια στην 3η σελ.

Σ' αυτό
το
φύλλο
θα
διαβά-
σετε...

1. Λάμπρος Γριβέλλας: "Η πρώτη ενεπίγραφη μαρτυρία για τις εκκλησίες του Παλιοζωγλοπιού"σελ. 1-3
2. Βασίλης Καραγιάννης: "Τα Παλιάλωνα"1-3
3. Θωμάς Γ. Κίσσας: "Ζωγλοπτικές λέξεις"1-4
4. Παναγιώτης Αγ. Κατσιούλας: "Η λαϊκή παράδοση για τις νεράιδες και το αλάτι"1-4
5. Γεώργιος Αθ. Στουρνάρας: "Δυο άριστα βιβλία για τα γεγονότα στην Ελλάδα(Βιβλιοπαρουσίαση)1-4
6. Κοινωνικά, Συνδρομές, Προσφορές στη μνήμη αγαπημένων.....2
7. Ανέκδοτο, Ανίγματα..... 4
8. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: "Η Καστανιά άλλοτε"5
9. Σούλα Τόσκα- Κάμπη: "Τα Δημοτικά Τραγούδια της Ξεντιάς"5
10. Νικολάου Πολίτη: " Παραδόσεις του ελληνικού λαού"5
11. Στα καλοκαιρινά πανηγυράκια του χωριού μας (φωτορεπορτάζ6-7
12. Βαγγέλης Β. Τράντος: " Το Θαυματουργό λεμόνι"8
13. Μετοικήσεις ορεινών πληθυσμών κατά την ύστερη τουρκοκρατία (Β' συνέχεια)8
14. Τα "Μερομήνια"..... 9
15. Γιατί το λέμε...9
16. Μια δίκη για γέλια και για κλάματα.....10
17. Ο Μεγαλέξανδρος και το καταραμένο φίδι.....10
18. Πέροδικά μου παινεμένα!.....10
19. Τα μαθητολόγια του Σχολείου μας (1947-1948)11
20. Καλοκαιρινά του '15 (Ειδήσεις -Σχόλια).....12

ΤΑ ΠΑΛΙΑΛΩΝΑ

Με νοσταλγία θυμάμαι την περιοχή αυτή και άπειρες αναμνήσεις κατακλύζουν τη μνήμη μου, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες που στα πολύ παλιά χρόνια κτυπούσε έντονα η καρδιά της γεωργικής απασχόλησης των κατοίκων του χωριού μας.

Στα Παλιάλωνα, σε βάθος χρόνου πολλών δεκαετιών, γίνονταν άλλοτε στα πολλαπλά και συνεχόμενα αλώνια ο αλωνισμός του μεγαλύτερου μέρους των σιτηρών και πολλές δεκάδες οικογένειες εξυπηρετούνταν.

Η περιοχή Παλιάλωνα που βρίσκεται στις παρυφές του χωριού, πιο κάτω από τη βρύση του Μαρότι, ήταν η πλέον κατάλληλη, διότι διέθετε πολλές προϋποθέσεις και κυρίως ούριο άνεμο, απαραίτητο του διαχωρισμού του άχυρου από το σιτάρι.

Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

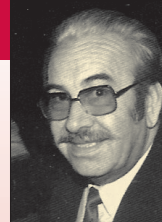

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Μερικές λέξεις που χρησιμοποιούσαμε παλαιότερα στο χωριό μας. Δεν γνωρίζω, αν και τώρα οι λίγοι κάτοικοι του τις χρησιμοποιούν. Καλό θα ήταν να μην τις ξεχάσουμε.

- τάβλα = χαμηλό στρογγυλό τραπέζι
- φελί = κομμάτι ψωμί ή πίτα, φέτα
- φούσκος = δυνατό ράπισμα, μπάτσος
- χαμούρι = ζυμάρι, λάσπη
- χαρανί = μεγάλη χύτρα, μικρό καζάνι
- δριμόνι = κόσκινο που κοσκινίζουν τα σκύβαλα
- άντζα = το πίσω και κάτω μέρος του ποδιού, γάμπα
- ρετσέλι = γλύκισμα από κολοκύθι βρασμένο σε πετιμέζι
- ρούπι = το 1/8 του εμπορικού πήχη (8 πόντοι)
- σαγιάκι = χοντρό ύφασμα από μαλλί γιδιών που φτιάχνουν κάπες
- σαραλίκι = ο ίκτερος, κιτρινάδα
- σελέμης = αυτός που ζει σε βάρος άλλων
- σιτζίμι = λεπτό και γερό σκονί, ράβανε τα σαμάρια
- οκά = μονάδα βάρους ίσον με 1.280 γραμμάρια
- ορμάνι = πυκνό δάσος
- παγάνια = κυνήγι αγρίων ζώων με περικήκλωση

Γράφει ο
Θωμάς Κίσσας

Συνέχεια στην 4η σελ.

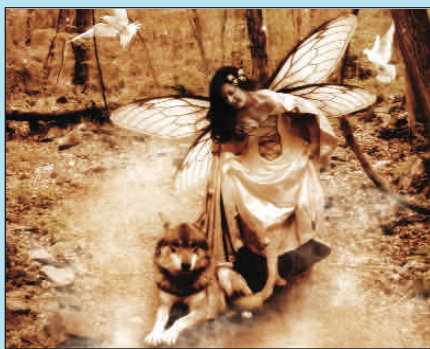
Η λαϊκή παράδοση για τις νεράιδες και το αλάτι

Γράφει ο
Παναγιώτης
Κατσιούλας

Το αλάτι στη δεκαετία του '30 και προγενέστερα πωλούνταν στα Μονοπώλια, χονδρικό και άτριφτο (ήταν σαν το χονδρό χαλίκι του μπετόν). Ο πατέρας μου, που ήταν γεωργοκτηνοτρόφος, πήγαινε στο Μονοπώλιο και έπαιρνε πολύ αλάτι, γιατί, εκτός από την οικιακή χρήση, δίνανε και στα γιδοπρόβατα.

Ένα καλοκαίρι, που ήμασταν στου Γιώτη Ιτάμου με τα γιδοπρόβατα, εγώ

ήμουν ένδεκα χρονών. Ένα πρωί μου είπε η μάνα μου να τρίψω αλάτι, γιατί εκείνη θα χτυπούσε το γάλα. Μου έφερε έναν τρουβά αλάτι, οχτώ ως δέκα οκάδες, να το τρίψω

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΔΥΟ (2) ΑΡΙΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, (1940-1950)

Παρουσιάζει ο Γεώργιος Αθ. Στουρνάρας
Δάσκαλος

Αντί προλόγου: (Ηροδότου Αλικαρνασσεώς ιστορίας απόδειξις ήδε, ως μήτε, τα, εξ ανθρώπων, γενόμενα, τω χρόνω, εξίτηλα γένηται, μήτε, έργα, μεγάλα τε και θαυμαστά, τα μεν Έλληνσι, τα δε βαρβάροις, ακλεή γένηται, τα τε άλλα και δι' ην αιτίαν επολέμησαν αλλήλοις...).

Ο Ηρόδοτος ο Θούριος [από την Αλικαρνασσό] εκθέτει εδώ τις ιστορικές έρευνές του, για να μη ξεθωριάσει με τα χρόνια ό,τι έγινε από τους ανθρώπους, μήτε έργα μεγάλα και θαυμαστά, πραγματοποιημένα άλλα από τους Έλληνες και άλλα από τους βαρβάρους, να σβήσουν άδοξα· και ειδικότερα, για να δείξει την αιτία που αυτοί πολέμησαν μεταξύ τους.

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

(1/6/15 - 4/9/15)

Γεώργιος Κορκόντζελος (17)	20
Κώστας Δερματάς (18)	20
Φώτης Κορκόντζελος (19)	15
Παρασκευή Καλαμάρα (20)	20
Ευάγγελος Καλαμάρας (21)	30
Αριστείδης Μπέλλος (22)	10
Δημήτριος Κίσσας (23)	50
Δέσποινα Κορκόντζελου - Κρίκου (24)	20
Βασιλική Οικονομίδου (25)	20
Γεώργιος Θεάκος (26)	50
Αναστασία Ράππη (27)	30
Κώστας Νάκας (28)	20
Κώστας Θεάκος (29)	20
Βασίλης Σωτ. Βρέκος (31)	10
Γρηγόρης Βρέκος (32)	10
Αναστάσιος Ζαχαρής (33)	20
Αριστείδης Ζαχαρής (34)	20
Βασίλης Κατσαρός (36)	15
Βάιος Β. Βρέκος (37)	50
Κώστας Χρ. Βασιλάκος (38)	20
Θωμάς Κωνσταντίνου (39)	30
Γιάννης Κωστάκος (40)	20
Βαγγέλης Τράντος (41)	20
Γεώργιος Στουρνάρας (42)	50
Κατερίνα Η. Τσιούκη (46)	20
Φρειδερίκη Η. Τσιούκη (47)	20
Χρήστος Η. Τσιούκης (48)	20

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ

ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1. Ο **Θωμάς Απ. Βρέκος** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη των γονέων του Απόστολου και Ευαγγελίας Βρέκου. (30)
2. Ο **Χρήστος Μητρόπουλος** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη της συζύγου του Ροζέτας. (35)
3. Η **Κατερίνα Τσιούκη** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη του συζύγου της Κων/νου Ηλ. Τσιούκη. (43)
4. Η **Φρειδερίκη Τσιούκη** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του αδελφού της Κων/νου Ηλ. Τσιούκη. (44)
5. Ο **Χρήστος Τσιούκης** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του αδελφού του Κων/νου Ηλ. Τσιούκη. (45)

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλλης τηλ. 2441020480

Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μ. Αλεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

**Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχίες

1. Ο Ιωάννης Φ. Νάκας έλαβε το Δίπλωμα του τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

2. Η Κιτρούλα Π. Τσούτσουρα έλαβε το πτυχίο του τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Επιτυχόντες στις Πανελλαδικές

Εξετάσεις

1. Κορκοντζέλου Χριστίνα. Για δεύτερη φορά στα τρία τελευταία χρόνια ένα παιδί καταγόμενο από τη Ραχούλα πρώτευσε κατά τις Πανελλαδικές Εξετάσεις. Η Κορκοντζέλου Χριστίνα του Κων/νου με 19.402 μόρια ανεδείχθη πρώτη στη Θεσσαλία και εισήχθη πρώτη στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου

Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

2. Βρέκου Αθανασία του Βασιλείου, εισήχθη στη Σχολή Πλοιάρχων.

3. Γκορτσάς Νικόλαος του Χρήστου, εισήχθη στο Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

4. Γλενή Δήμητρα του Γεωργίου (εγγονή του Παν. Κατσιούλα), εισήχθη στο τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

5. Κοντακτής Στυλιανή του Δημητρίου, εισήχθη στο Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

6. Κωτσαριδής Αναστασία του Αναστασίου, εισήχθη στο τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

7. Μπολτσής Θεμιστοκλής του Κλεομένη και της Αγγελικής Ζαχαρή, εισήχθη στο τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

8. Νασιάκου Ελένη του Αθανασίου, εισήχθη στο τμήμα της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Θεσσαλίας

9. Σαββάλας Αλέξανδρος του Βασιλείου και της Αγγελικής Γκορτσά, εισήχθη στο Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

10. Σκούρα Αντιγόνη του Λάμπρου και της Αικατερίνης Κωτσαριδής, εισήχθη στο τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης (Επειδή πιθανόν να υπάρχουν κι άλλα παιδιά συγχωριανών τα οποία εισήχθησαν σε κάποια σχολή, για τα οποία δεν πληροφορηθήκαμε την εισαγωγή τους, παρακαλούμε να επικοινωνήσετε με κάποιο μέλος του συλλόγου.)

Διακρίσεις

Ο **Ηλίας Καλαμάρας,** γιος του Ευαγγέλου και της Έλπης Καλαμάρα, Δικηγόρος με μεταπτυχιακές σπουδές στο τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Διπλωματικών Σπουδών, με εξαετή προϋπηρεσία στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τριετή ως Δικηγόρου στο Αμβούργο της Γερμανίας, κατόπιν εξετάσεων προσελήφθη στο Συμβούλιο της Ευρώπης που εδρεύει στο Στρασβούργο της Γαλλίας.

Του ευχόμαστε συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Γέννηση

Ο **Θωμάς Κωνσταντίνου** και η σύζυγός του **Σοφία** απέκτησαν στις 23/8/2015 κοριτσάκι.

Βαπτίσεις

1. Ο Τάσος Αρ. Ζαχαρής και η σύζυγός του **Πραξιθέα** βάπτισαν την κόρη τους στις 18/7/2015 στον Ι. Ν. Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, και της έδωσαν το όνομα Βασιλική.

2. Ο Άγγελος Β. Θεάκος και η σύζυγός του **Αναστασία** βάπτισαν το γιο τους στις 26/7/2015 στον Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής Ραχούλας και του έδωσαν το όνομα Βάιος.

3. Ο Ευάγγελος Βρέκος και η σύζυγός του **Δήμητρα** βάπτισαν την κόρη τους στις 21/8/2015 στον Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής Ραχούλας και της έδωσαν το όνομα Ελπίδα.

4. Ο Ιωσήφ Δεμιρτζάκης και η **Νίκη Ι. Κωστάκου** στις 29-8-2015 βάπτισαν στον Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής το κοριτσάκι τους και του έδωσαν το όνομα Δέσποινα.

Γάμοι

1. Η Ασπασία Αρ. Ζαχαρή και ο **Γεώργιος Σακαλάκης** τέλεσαν το γάμο τους στις 5/7/2015 στον Ι.Ν. Αγ. Κωνσταντίνου στον Βόλο.

2. Η Μαρία Δημ. Ράππη και ο **Κων/νος Κουφός** τέλεσαν το γάμο τους στις 30/8/2015 στον Ι.Ν. Αγ. Φιλοθέης, στην Φιλοθέη Αθηνών.

Θάνατοι

1. Ευαγγελία Γεωργίου Γρυμπογιάννη. Απεβίωσε στις 17 Ιουνίου 2015 η Ευαγγελία Γεωργίου Γρυμπογιάννη, σύζυγος εν ζωή Θεόδωρου Καραγιώργου, σε ηλικία 95 ετών, και κηδεύτηκε στο Σχηματάρι Βοιωτίας. Από τις γηραιότερες Ραχουλιώτισσες η Ευαγγελία, διατηρούσε με τον Θόδωρο μεταπολεμικά καφεπαντοπωλείο στο ισόγειο του πατρικού σπιτιού της στη Ραχούλα επί σειρά ετών. Στη συνέχεια εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε με το σύζυγό της μέχρι τη συνταξιοδότησή της και έκτοτε παρέμεινε κοντά στα παιδιά της Δήμητρα και Κώστα.

2. Σωκράτης Νικολάου Κατσαρός. Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στη Ραχούλα, στις 16-7-2015, σε ηλικία 85 ετών ο Σωκράτης Κατσαρός. Ο Σωκράτης μετέτληε πολλά επαγγέλματα: χωροφύλακας, μπακάλης, αυτοκινητιστής και τα τελευταία χρόνια, ως συνταξιούχος, ζούσε στο χωριό, αλλά υπέφερε από διάφορα νοσήματα. Ήταν άνδρας με άρτια σωματική διάπλαση, χαρακτήρας ευθύς και φιλικός προς όλους. Ποιος να το πίστευε ότι τόσο εύκολα θα τον κατέβαλε ο χάρος!

3. Σταματία Γρυμπογιάννη- Αλεξανδροπούλου. Απεβίωσε στην Καρδίτσα στις 7-8-2015 και κηδεύτηκε στο Άνεκροταφείο η Σταματία Γρυμπογιάννη, σύζυγος του προ καιρού αποβιώσαντος δικηγόρου Βαγγέλη Αλεξανδροπούλου, σε ηλικία 86 ετών. Η Σταματία, τρίτη θυγατέρα του Μιχάλη Γρυμπογιάννη έκαμε σπουδές στην Πάντειο, αλλά αφιέρωσε τη ζωή της στο σύζυγο και τα δυο παιδιά της. Έζησε καλά και αξιώθηκε να χαρεί εγγόνια.

4. Βασίλειος Δημ. Τσιούκης. Απεβίωσε στις 8-8-2015 ο Βασίλειος Τσιούκης, σε ηλικία 77 ετών. Ο Βασίλης- όπως και όλη η οικογένεια Τσιούκη- διατηρούσε αρτοποιεία στην Καρδίτσα. Επρόκειτο για άνθρωπο μελίχιο και καλοσυνάτο που απολάμβανε την εκτίμηση της καρδιτσιώτικης κοινωνίας.

5. Δάφνη Δήμου-Ανυφαντή. Απεβίωσε στις 29-8-2015, σε ηλικία 79 ετών, η Δάφνη, σύζυγος Θανάση Ανυφαντή, ο οποίος προ ετών έχασε τη ζωή του σε τραγικό ατύχημα, στο Παλιοζωγλόπι. Η Δάφνη υπήρξε εξαιρετική σύζυγος και μητέρα, αξιώθηκε να δει τις θυγατέρες της αποκατεστημένες και χάρηκε εγγόνια.

6. Μιχάλης Δημ. Μήτρας. Απεβίωσε στις 6 Σεπτεμβρίου 2015, σε ηλικία 70 ετών ο Μιχάλης Δημητρίου Μήτρας και ενταφιάστηκε στην

Καρδίτσα, όπου και διέμενε οικογενειακά. Συνταξιούχος δάσκαλος, γιος του επίσης δασκάλου Δημητρίου (Μήτσου) Μήτρα, πρόσφερε τις υπηρεσίες του στη Μεσσηνία, Αιτωλο-ακαρνανία και στην Καρδίτσα, από όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Ωραίος άνθρωπος, πρoός και επικοινωνιακός,

λάτρης και συλλέκτης δίσκων δημοτικών τραγουδιών, απολάμβανε την εκτίμηση της καρδιτσιώτικης κοινωνίας. Ανάθρεψε με καλές αρχές και σπουδάσε τα δυο παιδιά του και χάρηκε εγγόνια. Η σύζυγός του Βαγγελίτσα, η οικογένειά του και οι φίλοι του θα τον θυμούνται με αγάπη.

Η πρώτη ενεπίγραφη μαρτυρία
για τις εκκλησίες
του Παλιοζωγλοπιού

Συνέχεια από τη σελ. 1

τμήμα, για να ολοκληρωθεί και το περιεχόμενό της. Στον τελευταίο στίχο της επιγραφής φαίνεται καθαρά η χρονολογία **1770**. Αυτή είναι η πρώτη ενεπίγραφη χρονολογία που βρέθηκε στο Παλιοζωγλόπι και το γεγονός είναι καθοριστικό στοιχείο για την ιστορία του χωριού. Η επιγραφή δείχνει ότι η πλάκα είναι αφιερωματική και αναφέρεται σε δωρητές, οι οποίοι, κατά τη γνώμη μας, δεν πρέπει να είναι περισσότεροι από δύο, αν κρίνουμε από το μήκος του στίχου που λείπει. Είναι κεφαλαιογράμματα, σκαλισμένη σε ντόπια πέτρα με καλέμι, πάχους 2-3 εκατοστών και το εκκλησιαστικό συμβούλιο την εντοίχισε στην πρόσοψη του ναού, ως πολύτιμο ιστορικό στοιχείο. Αν κρίνουμε από το oligopρόσωπο των δωρητών, πρέπει να υποθέσουμε ότι δεν πρόκειται για εκ θεμελίων ανέγερση, αλλά για επισκευή ή προσθήκη τμήματος του ναού. Το έτος 1770 κάποιοι ευσεβείς Ζωγλοπίτες διέθεσαν χρήματα ή προσωπική εργασία για τον παραπάνω σκοπό. Άλλωστε, το Ζωγλόπι, σύμφωνα με ιστορικές πηγές που αναφέρονται σε προηγούμενα σημειώματα, προϋπήρχε ως οικισμός με τις εκκλησίες του, τουλάχιστο τέσσερις αιώνες πριν από την παραπάνω χρονολογία. Η ονομασία του οικισμού, ως Ζωγλόπι (με όποια ορθογραφία), όπως αναφέρει ο Γερμανός ιστορικός και λαογράφος Μαξ Βάσμερ (Max Vasmer) στο βιβλίο του " Die Slaven in Gricehenlad" (Οι Σλάβοι στην Ελλάδα), δόθηκε την εποχή της σερβοκρατίας(1340-1390 μ. Χ.), ο οικισμός όμως μπορεί να προϋπήρχε με άλλο όνομα ("Ζ.Χ." φύλλο 93, Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2015). Αν είμαστε τυχεροί, ίσως στο μέλλον να βρεθούμε στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσουμε περισσότερα στοιχεία για την ιστορία του Παλιοζωγλοπιού, που σηματοδοτεί την αρχή της ιστορίας του χωριού μας στα νεότερα χρόνια.-

ΤΑ ΠΑΛΙΑΛΩΝΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

Η μικρή αυτή περιοχή των ολίγων στρεμμάτων βρίσκεται ανάμεσα στον παλιό δρόμο, το λαγγάδι του Μαρότι και το ποτάμι. Ήταν τότε μια ειδυλλιακή και όμορφη τοποθεσία που την στόλιζαν οι φασολόκηποι και τα γόνιμα και καρποφόρα αμπέλια του Μαρότι και οι κήποι με τις καρυδιές που βρίσκονταν απέναντι από το μύλο του Καραγιάννη. Την Άνοιξη και το Καλοκαίρι στο λαγγάδι του Μαρότι κυλούσαν καθαρά και γάργαρα νερά που πότιζαν ένθεν και ένθεν αρκετούς φασουλόκηπους και πολλές καρυδιές πριν σμίξουν με τα νερά του ποταμού, το δε Φθινόπωρο σκορπούσε απλόχερα και για μήνες τη γαργαλιστική μυρωδιά του τσίπουρου. Οι πολλές διαδρομές σπίτι - μύλο - σπίτι που έκανα τότε μικρό παιδί και οι έντονες εντυπώσεις που δεχόμουν κάθε φορά χαράχθηκαν βαθιά στη μνήμη μου και σήμερα μου φέρνουν γλυκές και τρυφερές αναμνήσεις από την ανέμελη εκείνη εποχή. Την Άνοιξη τα Παλιάλωνα πρασίνιζαν από το καινούριο χορτάρι που διανθίζονταν από μια μεγάλη ποικιλία λουλουδιών διαφόρων χρωμάτων και αρωμάτων. Θυμάμαι το 1936 μαθητής της πρώτης τάξης τη Μεγάλη Εβδομάδα στολίσαμε με μια παρέα φίλων το πρώτο καλάθι για τη Μεγάλη Πέμπτη. Ήμουν εγώ, ο Γιώργος Ντόλκερας, ο Χρήστος Ξυδιάς και ο Μήτρος Καραγιώργος. Μάσαμε πολλές παπαρούνες και ανεμώνες και το στολίσαμε με όση τέχνη είχαμε. Κατόπιν επιστρέψαμε στο σπίτι του Γιώργου και το κρεμάσαμε έξω για να μην μαραθούν τα ευαίσθητα ανοιξιάτικα λουλούδια ενώ η μάνα του Γιώργου, η Στυλιανή, έβαλε το πρώτο αυγό στο καλάθι για να είναι έτοιμο για το τραγούδι. Ήταν το πρώτο καλάθι στη ζωή μας και η χαρά όλων μας απερίγραπτη. Προχωρώντας η Άνοιξη προς το Καλοκαίρι οι αγρότες με τις κουσιές τους έκοβαν τα χορτάρια από τα λιβάδια και τα αποθήκευαν στους αχυρώνες τους. Το ίδιο έκαναν και οι ιδιοκτήτες των χωραφιών στα Παλιάλωνα και με τις πρώτες δρεπανιές στα σιτοχώραφα άρχιζε και η μέριμνα και η φροντίδα για την ανασύνταξη των αλωνιών. Στα Παλιάλωνα γυναίκες και άνδρες κατέβαλαν επίπονες προσπάθειες με απόλυτο πνεύμα συνεργασίας και κατανόησης πάσχιζαν για την δημιουργία των αλωνιών στα παλιά χνάρια. Όσο ο θερισμός προχωρούσε τόσο και τα αλώνια έφταναν στο τέλος. Με τσάπες έξυναν τα χορτάρια, ράντιζαν το χώρο με νερό για να στρακώσει και κατόπιν άλοιφαν τα αλώνια με βουινά αγελάδος για να απομονώσουν χαλίκια και χώματα από το σπάρι. Τα αλώνια έπρεπε να είναι καθαρά για να πάρουν οι δουλευταδες της γης "σπάρι μοναχο" Εν τω μεταξύ κατέφθασαν στα αλώνια τα πρώτα δεμάτια σταριού φορτωμένα στα υποζύγια και έμπαιναν οι βάσεις για τις πρώτες θημωνιές που με τον καιρό αυξάνονταν σε αριθμό και όγκο. Όλο το χωριό δούλευε για να τελειώσει νικηφόρα η μάχη της σοδειάς. Άνδρες και γυναίκες κάθε ηλικίας ακόμα και τα παιδιά του σχολείου όταν αυτό έκλεινε για τις θερινές διακοπές. Το χωριό ολόκληρο δούλευε ακατάπαυστα από τα βαθιά χαράματα μέχρι το βράδυ, με ομόνοια, αγάπη, αλληλοβοήθεια, κατανόηση σα μια κυψέλη όπου βασιλεύει η τάξη και η αρμονία. Δύσκολος μήνας ο θεριστής με θέρισμα, δέσιμο δεματιών, κουβάλημα και θημώνασμα ενώ ο ήλιος τους ξηρόφηνε στις πλαγιές των χωραφιών. Το νερό θερμό, ήλιο και ο ιδρώτας ποτάμι. Όλα αυτά γίνονταν για το ψωμί της οικογένειας, για τα παιδιά. Πολλές φορές τους δρόσιζε το αεράκι του βουνού και τους έδινε θάρρος, παρηγορία και ελπίδα για το τέλος του θερισμού. Ο αλωνάρης ήταν ο μήνας αποπληρωμής των ανθρώπων, της εργασίας και του μόθου. Όλοι λογάριαζαν την ποσότητα της συγκομιδής του σταριού και όλοι έπεφταν έξω γιατί σύμφωνα με την παροιμία ο λογαριασμός του σπιτιού δεν βγαίνει στο παζάρι. Από τις πρώτες ημέρες του Ιουλίου άρχιζε και ο αλωνισμός. Στα Παλιάλωνα ο αλωνισμός έπαιρνε μορφή πανήγυρης. Κόσμος πολύς, δοκάνες, καρπολόια, δικούλια, βιτσέλες για νερό και πρόχειρα γιατάκια για να στεγάσουν τις οικογένειες εκείνων που θα αλώνιζαν. Τα αλώνια ήταν

στρωμένα με λυτά δεμάτια σταριού και με τις πρώτες ηλιαχτίνες άρχιζε και η παράσταση του αλωνισμού. Πριν ακόμη προβάλλει ο ήλιος και κόσμος πολύς είναι συγκεντρωμένος στα Παλιάλωνα. Τα αλώνια είναι πολλά και πρέπει να λειτουργήσουν τέλεια γιατί πολλοί περιμένουν στη σειρά και μέχρι της Αγίας Παρασκευής ο αλωνισμός πρέπει να πάρει τέλος γιατί τα σχολειάροπαιδα και οι παππούδες ανυπομονούν για τη γρήγορη μεταφορά τους. Τα ζώα με τη δοκάνη είναι σε θέση μάχης και περιμένουν τον αναβάτη για να αρχίσει η μάχη του αλωνισμού. Έμπειροι αναβάτες θα πάρουν στα στιβαρά χέρια τους τα ηνία και κάτω από τις παροτρύνσεις και τις ιαχές των παραβρισκομένων ο αγώνας ξεκινά και τα καματέρα υπακούοντας με φιλότιμο του αναβάτη διαγράφουν κύκλους στο αλώνι πότε στο κέντρο και πότε στην περιφέρεια ενώ τα ασάλινα τριγωνικά δόντια της σβάρνας ροκανίζουν ακατάπαυστα τους κορμούς και τις ψάνες του σταριού. Με το πέρασμα του χρόνου το αλώνι στρώνει ενώ λυγερόκορμες γυναίκες με δικούλι (δικράνι) στα χέρια, κατά καιρούς, αναστρέφουν τα θρυψαλισμένα στάχια για να γίνει το άχυρο ψιλοκομμένο και ομοιόμορφο για να το τρώγουν το χειμώνα τα ζωντανά. Μια που ο αλωνισμός έχει κάπως στρώσει, σειρά έχουν τα λιανόπαιδα να ανεβούν στις δοκάνες, να πιάσουν τα λουριά των ζώων, και τα πιο τολμηρά θέλουν να οδηγήσουν χωρίς συνοδηγό. Κατά ομάδες παιδιά από διάφορες γειτονιές του χωριού μας κάνουν μια βόλτα μέχρι τα Παλιάλωνα για να δουν από κοντά τον αλωνισμό και εάν είναι και γνωστοί τους να κάνουν μερικές στροφές πάνω στη σβάρνα. Αριά και που ο ηνίοχος σταματά το άρμα για να πάρουν μια ανάσα τα κατακουρασμένα και καταϊδρωμένα ζώα του αλλά και να σφουγγίσει τον άφθονο ιδρώτα που αυλακώνει το πρόσωπό του και να σβήσει την αμέτρητη δίψα του. Με βουλμιά αρπάζει το φρεσκοφερμένο λαγήνι με το δροσερό νερό και καταπίνει αχόρταγα μεγάλες ποσότητες νερού. Μικρά παιδιά, αγόρια και κορίτσια, κατά ομάδες ανεβοκατεβαίνουν μέχρι τον άμπλα που είναι δίπλα στο μύλο του Καραγιάννη και μεταφέρουν κρύο και δροσερό νερό για να σβήσει τη δίψα του η καταπονεμένη και ταλαιπωρημένη αγροτιά. Τυχεροί εκείνοι που έχουν κάποιον να τους αντικαταστήσει στο αλώνισμα για να ξεκουραστούν κάπως και να πάρουν μια χαψιά ψωμί. Όσο ο ήλιος ανεβαίνει τόσο φαίνεται και το αποτέλεσμα του αλωνισμού. Ντάλα μεσημέρι και το αλώνισμα βαίνει προς το τέλος του. Λίγες στροφές ακόμα και το άχυρο θα είναι αυτό που πρέπει. Σιγά - σιγά το ένα αλώνι μετά το άλλο τελειώνει. Πρώτη δουλειά είναι να βγάλουν τη δοκάνη στην άκρη και να ξαρματώσουν τα κουρασμένα ζώα που ψήθηκαν τόσες ώρες στον ήλιο και ο ιδρώτας είναι ασταμάτητος. Με αγάπη και περισσή φροντίδα θα τα οδηγήσουν στο λαγγάδι του Μαρότι, θα πιουν άφθονο καθαρό νερό και θα απολαύσουν ένα καλό χορτοφάι κάτω από τον ίσκιο ενός πλατάνου. Το ίδιο θα γίνει και για τα αφεντικά τους. Κάτω από το πρόχειρο τσαρδάκι θα στρώσουν στο υπαίθριο τραπέζι άφθονο ψωμί και φαγητό που κάποιος το έφερε στο τσουκάλι από το χωριό. Πολυτέλειες και λεπτομέρειες ας μην περιμένουμε διότι η ακατάσχετη πείνα τα κάνει όλα τα εδέσματα πεντανόστιμα. Προηγείται η πατροπαράδοτη σκορδαλιά με άφθονο σκόρδο, ξύδι και τριμμένο αγγουράκι. Είναι το δροσιστικό ταρατόρι που θα ανακουφίσει τους ηλιοψημένους ανθρώπους. Ακολουθεί το κυρίως γεύμα από παστάλια ή πατάτες γιαχνί και για επιδόρπιο κορόμυλα ή γκόρτσα. Ένα στριφτό τσιγάρο για τους άνδρες και μετά ξάπλα για λίγες ώρες κάτω από τον ίσκιο κάποιου δένδρου διότι η νύχτα που τους περιμένει είναι μεγάλη και κουραστική. Μετά από σχετική ξεκούραση κάποια φωνή ακούγεται σαν εγερτήρια σάλπιγγα και η εργατιά ανασυντάσσεται και ετοιμάζεται για τη νυχτερινή μάχη. Το αλωνισμένο σπάρι που βρίσκεται απλωμένο στα όρια του αλωνιού συγκεντρώνονταν στο κέντρο αυτού σαν ένα μακρόστενο βουναλάκι που λεγόταν λαμνί και σκουίπζαν με φρόκαλα (κλαδιά) το αλώνι. Κάποια στιγμή ο ήλιος κρύβονταν πίσω από τα Αγραφιώτικα βουνά και μετά τη δύση αυτού άρχιζε να φυσάει δροσερό αεράκι από τις πλαγιές της Κουμπάρinas. Το λόγο τώρα έχουν οι λιχνιστές που με τα καρπολόια στα χέρια που έμοιαζαν με την τρίαينا του Ποσειδώνα δοκίμαζαν υψώνοντας μικρές ποσότητες

αλωνισμένου σταριού τη δύναμη και την αντοχή του ανέμου, διότι χρειάζονταν δυνατός αέρας για να χωρισθεί το άχυρο από το σπάρι. Κάποια στιγμή ο αέρας γίνονταν πιο δυνατός και μπορούσε να επιτελέσει το έργο του χωρίζοντας το σπάρι από το άχυρο. Καιρός δεν ήταν για χάσιμο και τα ξύλινα καρπολόγια ανεβοκατέβαιναν με έντονο και ρυθμικό ρυθμό λες και έδιναν ρεσιτάλ λιχνίσματος. Ο αέρας με άνεση παίρνει τα άχυρα και τα σοδιάζει μακριά αφήνοντας το σπάρι να πέφτει στο κέντρο του αλωνιού. Εάν ο αέρας ήταν συνεχόμενος οι λιχνιστές μπορούσαν σε λίγες ώρες να φέρουν σε πέρας το έργο τους χωρίζοντας το άχυρο από το σπάρι. Στο τέλος της δουλειάς τους αισθάνονταν ένα αίσθημα χαράς και ικανοποίησης βλέποντας τους μόχθους των πολλών μηνών να καρποφορούν και να σχηματίζουν ένα μικρό λόφο σταριού. Βέβαια ακόμα δεν έχουν ξεμπερδέψει γιατί στο σπάρι υπάρχουν ξένες ύλες, τα χοντράδια των καλαμιών του σταριού που ο αέρας όσο δυνατός κι αν ήταν δεν μπόρεσε να τα μεταφέρει στο άχυρο. Έχουν όμως το ειδικό κόσκινο, το δριμόνι, που θα απαλλάξει το σπάρι από τα σκύβαλα. Σπυρί μοναχό τώρα μπαίνει σε τσουβάλια για να φορτωθεί στα ζώα και να αποθηκευθεί στα αμπάρια. Χαράματα και όλα είναι έτοιμα. Τα αλώνια τώρα είναι ελεύθερα για νέες χρήσεις. Κάποιοι άλλοι θα τα κάνουν χρήση και να τα παραδώσουν και αυτοί σε νέους χρήστες. Αυτό θα γίνεται σχεδόν όλο τον Αλωνάρη. Ο δρόμος Παλιάλωνα - χωριό και τανάπαλιν είναι γεμάτος υποζύγια που μεταφέρουν σπάρια και άχυρα συνοδευόμενα από τα αφεντικά τους. Μοιάζει σαν μια μερμηγκοφωλιά σε ρυθμούς εντατικής εργασίας. Μερμήγκια οι άνθρωποι στην δουλειά όχι όμως και στη σύναξη, γιατί η ποσότητα σταριού που παράχθηκε θα φτάσει μόνο για τον Ιούλιο - Αύγουστο και ίσως για το Σεπτέμβριο. Η παραγωγή τότε του σταριού ήταν πολύ μικρή και ασήμαντη και αδυνατούσε να ικανοποιήσει σε ψωμί τις τότε πολυμελείς οικογένειες που χρειάζονταν 100-150 οκάδες σταρίσιο αλεύρι το μήνα. Οι τρεις μύλοι του χωριού αν και υπολειπορούσαν λόγω έλλειψης νερού ικανοποιούν ακόμη τις ανάγκες του χωριού σε σταρένιο αλεύρι. Οι έμπειρες νοικοκυρές του χωριού μας βάζουν όλη τους την πείρα στο ζύμωμα και στο ψήσιμο του καθάριου ψωμιού όπως το λέγαμε τότε. Οι γειτονιές μοσχομυρίζουν από την άχνα του ψωμιού και τα παιδιά δεν το χορταίνουν. Στα Παλιάλωνα πρέπει να εντάξουμε και το αλώνι του Πόγκου το οποίο απείχε λίγα μέτρα από τα άλλα αλώνια, βρίσκονταν σε δεσπόζουσα θέση και εξυπηρετούσε με άνεση πολλές οικογένειες. Τα Παλιάλωνα λειτούργησαν για πολλές δεκαετίες ή αιώνες, έγραψαν τη δική τους ιστορία και κατέχουν ξεχωριστή θέση στη γεωργική ζωή του τόπου μας. Έχω την γνώμη ότι προϋπήρχαν πριν τη μετακίνηση του χωριού μας στη νέα του θέση και ήταν από τα πρώτα ή τα πρώτα αλώνια που λειτούργησαν στον τόπο μας. Έτσι πήραν το όνομα Παλιάλωνα για να ξεχωρίζουν από τα νέα αλώνια που δημιουργούνταν για τις ανάγκες του χωριού μας. Τελευταία τα αλώνια απλώθηκαν από της Συκιάς το ρέμα μέχρι το Παλιοζωγλόπι. Πολλές φορές για να επικοινωνήσω με το παρελθόν και να αναζωπυρώσω τις παιδικές μου αναμνήσεις κατέρχομαι στην Καρδίτσα από τον παλιό δρόμο. Σταματώ, για λίγο, κοντά στη βρύση του Μαρότι μήπως από το μουρμουρητό της βρύσης ακούσω και καμιά παλιά ιστορία. Μάταια όμως. Γρίφος και Πυθία η βρύση. Όσα είδε, άκουσε και έζησε τα βαστά ως επτασφράγιστο μυστικό. Προχωρώ προς το λαγγάδι μήπως και βαστάει κάτι από εκείνη τη χαρακτηρισκή μυρωδιά του τσίπουρο. Διστάζω να περιγράψω αυτό που μυρίζω. Απογοητευμένος προχωρώ προς τα Παλιάλωνα μήπως και φιλοτιμηθούν και μου εκμυστηρευθούν κάτι από τις χλιετίες και τους αιώνες αυτά που είδαν και άκουσαν μια που είχαν την τύχη να βρίσκονται δίπλα στο δρόμο που οδηγεί στην καρδιά των Αγραφών. Μένουν αδιάφορα και ανέκφραστα. Ζουν και αυτά με το παρελθόν. Δεν πειράζει λέω. Ίσως μια άλλη φορά δείξουν φιλότιμο. Άλλωστε παρελθόν είναι αυτό και είναι βουβό και ανέκφραστο. Το παρελθόν έχει τον τρόπο του να εκφρασθεί, να μιλήσει, να ομολογήσει αλλά χρειάζεται πολύ δουλειά και μεγάλη κούραση.

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

παλάγκο	=	σύστημα τροχαλιών
παρτάλι	=	κουρέλι, ράκος
πίκα	=	πείσμα, θυμός
πίρος	=	ξύλινη στροφήγγα βαρελιού
πόντσι	=	είδος ποτού (γίνεται από πέντε συστατικά)
μαξούλι	=	συγκομιδή, εσοδεία
μαρμάγκα	=	φαρμακερή αράχνη
μασάλι	=	παραμύθι
μουχάνι(μ'πχάνι)	=	το φουσερό των σιδηρουργών
μόδι	=	μέτρο βάρους σιτηρών, βάρος 8,75 λίτρα
μπακράτσι	=	χάλκινο αγγείο με χερούλι
ξάγι	=	δικαίωμα του μυλώνα για αλεστικά
ξαμώνω	=	σηκώνω το χέρι για να κτυπήσω
γρεκι	=	φραγμένο μέρος για στάβλισμα γιδοπροβάτων
ζεγκί	=	σκάλα σέλας, αναβολέας
ζουμπάς	=	εργαλείο για τρύπημα
ίγγλα	=	ζώνη για δέσιμο του σαμαριού
κολιάστρου	=	το πρώτο γάλα ζώου μετά τη γέννα
κοντσές	=	μπουμπούκι λουλουδιού
κουβέλι	=	μέτρο χωρητικότητας δημητριακών (25 κιλά περίπου)
γοργόνι	=	αυτός που κάνει καλή δουλειά και γρήγορα
μαναφούκια	=	μασάλια, κουτσομπολιά
ουδι έτσι	=	σκέτα (κεφτέδες με ζ(ου)μί κεφτέδες οδι έτσι
μ ι σάλι	=	τραπεζομάνδηλο
λαμνί	=	αλωνισμένο σπάρι ή κριθάρι μαζεμένο στη μέση του αλωνιού
μπατάκι	=	λάσπη που βουλιάζουμε όταν πατήσουμε
μπουκουβάλα	=	είδος φαγητού (ξηρό ψωμί, νερό, λάδι και καρικέυματα)
αλπάνης	=	πεταλωτής
βαλμάς	=	αυτός που τρέφει άλογο για εκμετάλλευση
βεδούρα	=	ξύλινος κάδος κυρίως τσοπάνηδων
μούγκρος	=	φουσκωμένο μάτι δένδρων
μ' σούρα	=	πήλινο βαθύ πιάτο
καυκίου	=	ξύλινο βαθύ πιάτο (κυρίως για σκορδαλιά)
σταβάρι	=	εξάρτημα του αλετριού
κονταλεύω;	=	ψάχνω για κάτι όπως το σκυλί
λέτρο	=	τροφή γουρουνιού (πίπουρα σε ζεστό νερό)
σίμπα	=	σκάλισε της φωτιάς με τη λουπάτα
κολιαρίδα	=	πολύ τρυφερό βλαστάρι δένδρου
βισάλι	=	πλακωτή πέτρα για σκέπασμα του τσουκαλιού
πέταβρα ή σκουρέτα	=	λεπτά σανίδια για ταβάνωμα

Εδώ γελάμε

Ανέκδοτο

Η δίκη είχε ξεκινήσει. Ένας πολύ ανθυγιεινός τύπος δικαζόταν και ο δικαστής απευθυνόμενος σ' αυτόν λέει:

-Κατηγορείσαι ότι σκότωσες μια δασκάλα με ένα αλυσοπρίονο...

-Παλιοψεύτη! Ακουγεται μια φωνή από το βάθος της αίθουσας του δικαστηρίου.

-Ησυχία στο ακροατήριο, φωνάζει ο δικαστής, και κοιτάζει πάλι τον κατηγορούμενο λέγοντας του:

-Κατηγορείσαι επίσης, ότι σκότωσες το παιδί που μοιράζει τις εφημερίδες με ένα φτυάρι...

-Παλιομίζερε! Ακουγεται η ίδια φωνή από το βάθος της αίθουσας του δικαστηρίου.

-Είπα ησυχία! Φωνάζει ο δικαστής, κοιτάζει πάλι τον κατηγορούμενο και του λέει:

-Κατηγορείσαι επίσης, ότι σκότωσες και ένα ταχυδρόμο με ένα ηλεκτρικό τρυπάνι...

-Εγωιστικό γαϊδούρι! Ξεφωνίζει ο ίδιος τύπος.

-Τι ξεσπάσματα είναι αυτά κύριε μου; Ρωτά ο δικαστής.

-Κύριε Δικαστά, είμαι γείτονας του κατηγορούμενου 10 χρόνια τώρα, και ξέρετε...

...ποτέ δε μου δάνεισε ένα από αυτά τα εργαλεία, όταν τα χρειαζόμουν!

Αινίγματα

1. Τι γεννιέται με ουρά και χωρίς πόδια και πεθαίνει χωρίς ουρά και με πόδια;

2. Ποια είναι αυτή που δουλεύει μόνο όταν τη χτυπάμε;

3. Ανεβαίνει, κατεβαίνει κι ο γιατρός μας μπαينوβαίνει.

4. Το χαράζω και το δέρνω και το δάκρυ του το παίρνω.

1) (B) (2) (C) (3) (D) (4) (E) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100) (101) (102) (103) (104) (105) (106) (107) (108) (109) (110) (111) (112) (113) (114) (115) (116) (117) (118) (119) (120) (121) (122) (123) (124) (125) (126) (127) (128) (129) (130) (131) (132) (133) (134) (135) (136) (137) (138) (139) (140) (141) (142) (143) (144) (145) (146) (147) (148) (149) (150) (151) (152) (153) (154) (155) (156) (157) (158) (159) (160) (161) (162) (163) (164) (165) (166) (167) (168) (169) (170) (171) (172) (173) (174) (175) (176) (177) (178) (179) (180) (181) (182) (183) (184) (185) (186) (187) (188) (189) (190) (191) (192) (193) (194) (195) (196) (197) (198) (199) (200) (201) (202) (203) (204) (205) (206) (207) (208) (209) (210) (211) (212) (213) (214) (215) (216) (217) (218) (219) (220) (221) (222) (223) (224) (225) (226) (227) (228) (229) (230) (231) (232) (233) (234) (235) (236) (237) (238) (239) (240) (241) (242) (243) (244) (245) (246) (247) (248) (249) (250) (251) (252) (253) (254) (255) (256) (257) (258) (259) (260) (261) (262) (263) (264) (265) (266) (267) (268) (269) (270) (271) (272) (273) (274) (275) (276) (277) (278) (279) (280) (281) (282) (283) (284) (285) (286) (287) (288) (289) (290) (291) (292) (293) (294) (295) (296) (297) (298) (299) (300) (301) (302) (303) (304) (305) (306) (307) (308) (309) (310) (311) (312) (313) (314) (315) (316) (317) (318) (319) (320) (321) (322) (323) (324) (325) (326) (327) (328) (329) (330) (331) (332) (333) (334) (335) (336) (337) (338) (339) (340) (341) (342) (343) (344) (345) (346) (347) (348) (349) (350) (351) (352) (353) (354) (355) (356) (357) (358) (359) (360) (361) (362) (363) (364) (365) (366) (367) (368) (369) (370) (371) (372) (373) (374) (375) (376) (377) (378) (379) (380) (381) (382) (383) (384) (385) (386) (387) (388) (389) (390) (391) (392) (393) (394) (395) (396) (397) (398) (399) (400) (401) (402) (403) (404) (405) (406) (407) (408) (409) (410) (411) (412) (413) (414) (415) (416) (417) (418) (419) (420) (421) (422) (423) (424) (425) (426) (427) (428) (429) (430) (431) (432) (433) (434) (435) (436) (437) (438) (439) (440) (441) (442) (443) (444) (445) (446) (447) (448) (449) (450) (451) (452) (453) (454) (455) (456) (457) (458) (459) (460) (461) (462) (463) (464) (465) (466) (467) (468) (469) (470) (471) (472) (473) (474) (475) (476) (477) (478) (479) (480) (481) (482) (483) (484) (485) (486) (487) (488) (489) (490) (491) (492) (493) (494) (495) (496) (497) (498) (499) (500) (501) (502) (503) (504) (505) (506) (507) (508) (509) (510) (511) (512) (513) (514) (515) (516) (517) (518) (519) (520) (521) (522) (523) (524) (525) (526) (527) (528) (529) (530) (531) (532) (533) (534) (535) (536) (537) (538) (539) (540) (541) (542) (543) (544) (545) (546) (547) (548) (549) (550) (551) (552) (553) (554) (555) (556) (557) (558) (559) (560) (561) (562) (563) (564) (565) (566) (567) (568) (569) (570) (571) (572) (573) (574) (575) (576) (577) (578) (579) (580) (581) (582) (583) (584) (585) (586) (587) (588) (589) (590) (591) (592) (593) (594) (595) (596) (597) (598) (599) (600) (601) (602) (603) (604) (605) (606) (607) (608) (609) (610) (611) (612) (613) (614) (615) (616) (617) (618) (619) (620) (621) (622) (623) (624) (625) (626) (627) (628) (629) (630) (631) (632) (633) (634) (635) (636) (637) (638) (639) (640) (641) (642) (643) (644) (645) (646) (647) (648) (649) (650) (651) (652) (653) (654) (655) (656) (657) (658) (659) (660) (661) (662) (663) (664) (665) (666) (667) (668) (669) (670) (671) (672) (673) (674) (675) (676) (677) (678) (679) (680) (681) (682) (683) (684) (685) (686) (687) (688) (689) (690) (691) (692) (693) (694) (695) (696) (697) (698) (699) (700) (701) (702) (703) (704) (705) (706) (707) (708) (709) (710) (711) (712) (713) (714) (715) (716) (717) (718) (719) (720) (721) (722) (723) (724) (725) (726) (727) (728) (729) (730) (731) (732) (733) (734) (735) (736) (737) (738) (739) (740) (741) (742) (743) (744) (745) (746) (747) (748) (749) (750) (751) (752) (753) (754) (755) (756) (757) (758) (759) (760) (761) (762) (763) (764) (765) (766) (767) (768) (769) (770) (771) (772) (773) (774) (775) (776) (777) (778) (779) (780) (781) (782) (783) (784) (785) (786) (787) (788) (789) (790) (791) (792) (793) (794) (795) (796) (797) (798) (799) (800) (801) (802) (803) (804) (805) (806) (807) (808) (809) (810) (811) (812) (813) (814) (815) (816) (817) (818) (819) (820) (821) (822) (823) (824) (825) (826) (827) (828) (829) (830) (831) (832) (833) (834) (835) (836) (837) (838) (839) (840) (841) (842) (843) (844) (845) (846) (847) (848) (849) (850) (851) (852) (853) (854) (855) (856) (857) (858) (859) (860) (861) (862) (863) (864) (865) (866) (867) (868) (869) (870) (871) (872) (873) (874) (875) (876) (877) (878) (879) (880) (881) (882) (883) (884) (885) (886) (887) (888) (889) (890) (891) (892) (893) (894) (895) (896) (897) (898) (899) (900) (901) (902) (903) (904) (905) (906) (907) (908) (909) (910) (911) (912) (913) (914) (915) (916) (917) (918) (919) (920) (921) (922) (923) (924) (925) (926) (927) (928) (929) (930) (931) (932) (933) (934) (935) (936) (937) (938) (939) (940) (941) (942) (943) (944) (945) (946) (947) (948) (949) (950) (951) (952) (953) (954) (955) (956) (957) (958) (959) (960) (961) (962) (963) (964) (965) (966) (967) (968) (969) (970) (971) (972) (973) (974) (975) (976) (977) (978) (979) (980) (981) (982) (983) (984) (985) (986) (987) (988) (989) (990) (991) (992) (993) (994) (995) (996) (997) (998) (999) (1000) (1001) (1002) (1003) (1004) (1005) (1006) (1007) (1008) (1009) (1010) (1011) (1012) (1013) (1014) (1015) (1016) (1017) (1018) (1019) (1020) (1021) (1022) (1023) (1024) (1025) (1026) (1027) (1028) (1029) (1030) (1031) (1032) (1033) (1034) (1035) (1036) (1037) (1038) (1039) (1040) (1041) (1042) (1043) (1044) (1045) (1046) (1047) (1048) (1049) (1050) (1051) (1052) (1053) (1054) (1055) (1056) (1057) (1058) (1059) (1060) (1061) (1062) (1063) (1064) (1065) (1066) (1067) (1068) (1069) (1070) (1071) (1072) (1073) (1074) (1075) (1076) (1077) (1078) (1079) (1080) (1081) (1082) (1083) (1084) (1085) (1086) (1087) (1088) (1089) (1090) (1091) (1092) (1093) (1094) (1095) (1096) (1097) (1098) (1099) (1100) (1101) (1102) (1103) (1104) (1105) (1106) (1107) (1108) (1109) (1110) (1111) (1112) (1113) (1114) (1115) (1116) (1117) (1118) (1119) (1120) (1121) (1122) (1123) (1124) (1125) (1126) (1127) (1128) (1129) (1130) (1131) (1132) (1133) (1134) (1135) (1136) (1137) (1138) (1139) (1140) (1141) (1142) (1143) (1144) (1145) (1146) (1147) (1148) (1149) (1150) (1151) (1152) (1153) (1154) (1155) (1156) (1157) (1158) (1159) (1160) (1161) (1162) (1163) (1164) (1165) (1166) (1167) (1168) (1169) (1170) (1171) (1172) (1173) (1174) (1175) (1176) (1177) (1178) (1179) (1180) (1181) (1182) (1183) (1184) (1185) (1186) (1187) (1188) (1189) (1190) (1191) (1192) (1193) (1194) (1195) (1196) (1197) (1198) (1199) (1200) (1201) (1202) (1203) (1204) (1205) (1206) (1207) (1208) (1209) (1210) (1211) (1212) (1213) (1214) (1215) (1216) (1217) (1218) (1219) (1220) (1221) (1222) (1223) (1224) (1225) (1226) (1227) (1228) (1229) (1230) (1231) (1232) (1233) (1234) (1235) (1236) (1237) (1238) (1239) (1240) (1241) (1242) (1243) (1244) (1245) (1246) (1247) (1248) (1249) (1250) (1251) (1252) (1253) (1254) (1255) (1256) (1257) (1258) (1259) (1260) (1261) (1262) (1263) (1264) (1265) (1266) (1267) (1268) (1269) (1270) (1271) (1272) (1273) (1274) (1275) (1276) (1277) (1278) (1279) (1280) (1281) (1282) (1283) (1284) (1285) (1286) (1287) (1288) (1289) (1290) (1291) (1292) (1293) (1294) (1295) (1296) (1297) (1298) (1299) (1300) (1301) (1302) (1303) (1304) (1305) (1306) (1307) (1308) (1309) (1310) (1311) (1312) (1313) (1314) (1315) (1316) (1317) (1318) (1319) (1320) (1321) (1322) (1323) (1324) (1325) (1326) (1327) (1328) (1329) (1330) (1331) (1332) (1333) (1334) (1335) (1336) (1337) (1338) (1339) (1340) (1341) (1342) (1343) (1344) (1345) (1346) (1347) (1348) (1349) (1350) (1351) (1352) (1353) (1354) (1355) (1356) (1357) (1358) (1359) (1360) (1361) (1362) (1363) (1364) (1365) (1366) (1367) (1368) (1369) (1370) (1371) (1372) (1373) (1374) (1375) (1376) (1377) (1378) (1379) (1380) (1381) (1382) (1383) (1384) (1385) (1386) (1387) (1388) (1389) (1390) (1391) (1392) (1393) (1394) (1395) (1396) (1397) (1398) (1399) (1400) (1401) (1402) (1403) (1404) (1405) (1406) (1407) (1408) (1409) (1410) (1411) (1412) (1413) (1414) (1415) (1416) (1417) (1418) (1419) (1420) (1421) (1422) (1423) (1424) (1425) (1426) (1427) (1428) (1429) (1430) (1431) (1432) (1433) (1434) (1435) (1436) (1437) (1438) (1439) (1440) (1441) (1442) (1443) (1444) (1445) (1446) (1447) (1448) (1449) (1450) (1451) (1452) (1453) (1454) (1455) (1456) (1457) (1458) (1459) (1460) (1461) (1462) (1463) (1464) (1465) (1466) (1467) (1468) (1469) (1470) (1471) (1472) (1473) (1474) (1475) (1476) (1477) (1478) (1479) (1480) (1481) (1482) (1483) (1484) (1485) (1486) (1487) (1488) (1489) (1490) (1491) (1492) (1493) (1494) (1495) (1496) (1497) (1498) (1499) (1500) (1501) (1502) (1503) (1504) (1505) (1506) (1507) (1508) (1509) (1510) (1511) (1512) (1513) (1514) (1515) (1516) (1517) (1518) (1519) (1520) (1521) (1522) (1523) (1524) (1525) (1526) (1527) (1528) (1529) (1530) (1531) (1532) (1533) (1534) (1535) (1536) (1537) (1538) (1539) (1540) (1541) (1542) (1543) (1544) (1545) (1546) (1547) (1548) (1549) (1550) (1551) (1552) (1553) (1554) (1555) (1556) (1557) (1558) (1559) (1560) (1561) (1562) (1563) (1564) (1565) (1566) (1567) (1568) (1569) (1570) (1571) (1572) (1573) (1574) (1575) (1576) (1577) (1578) (1579) (1580) (1581) (1582) (1583) (1584) (1585) (1586) (1587) (1588) (1589) (1590) (1591) (1592) (1593) (1594) (1595) (1596) (1597) (1598) (1599) (1600) (1601) (1602) (1603) (1604) (1605) (1606) (1607) (1608) (1609) (1610) (1611) (1612) (1613) (1614) (1615) (1616) (1617) (1618) (1619) (1620) (1621) (1622) (1623) (1624) (1625) (1626) (1627) (1628) (1629) (1630) (1631) (1632) (1633) (1634) (1635) (1636) (1637) (1638) (1639) (1640) (1641) (1642) (1643) (1644) (1645) (1646) (1647) (1648) (1649) (1650) (1651) (1652) (1653) (1654) (1655) (1656) (1657) (1658) (1659) (1660) (1661) (1662) (1663) (1664) (1665) (1666) (1667) (1668) (1669) (1670) (1671) (1672) (1673) (1674) (1675) (1676) (1677) (1678) (1679) (1680) (1681) (1682) (1683) (1684) (1685) (1686) (1687) (1688) (1689) (1690) (1691) (1692) (1693) (1694) (1695) (1696) (1697) (1698) (1699) (1700) (1701) (1702) (1703) (1704) (1705) (1706) (1707) (1708) (1709) (1710) (1711) (1712) (1713) (1714) (1715) (1716) (1717) (1718) (1719) (1720) (1721) (1722) (1723) (1724) (1725) (1726) (1727) (1728) (1729) (1730) (1731) (1732) (1733) (1734) (1735) (1736) (1737) (1738) (1739) (1740) (1741) (1742) (1743) (1744) (1745) (1746) (1747) (1748) (1749) (1750) (1751) (1752) (1753) (1754) (1755) (1756) (1757) (1758) (1759) (1760) (1761) (1762) (1763) (1764) (1765) (1766) (1767) (1768) (1769) (1770) (1771) (1772) (1773) (1774) (1775) (1776) (1777) (1778) (1779) (1780) (1781) (1782) (1783) (1784) (1785) (1786) (1787) (1788) (1789) (1790) (1791) (1792) (1793) (1794) (1795) (1796) (1797) (1798) (1799) (1800) (1801) (1802) (1803) (1804) (1805) (1806) (1807) (1808) (1809) (1810) (1811) (1812) (1813) (1814) (1815) (1816) (1817) (1818) (1819) (1820) (1821) (1822) (1823) (1824) (1825) (1826) (1827) (1828) (1829) (1830) (1831) (1832) (1833) (1834) (1835) (1836) (1837) (1838) (1839) (1840) (1841) (1842) (1843) (1844) (1845) (1846) (1847) (1848) (1849) (1850) (1851) (1852) (1853) (1854) (1855) (1856) (1857) (1858) (1859) (1860) (1861) (1862) (1863) (1864) (1865) (1866) (1867) (1868) (1869) (1870) (1871) (1872) (1873) (1874) (1875) (1876) (1877) (1878) (1879) (1880) (1881) (1882) (1883) (1884) (1

Η Καστανιά άλλοτε

Από το βιβλίο του "ΤΑ ΤΑΡΑΓΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ 1940-1950 ΑΓΡΑΦΑ"

Προκαλεί θλίψη η σύγκριση της σημερινής πληθυσμιακής κατάστασης της Καστανιάς με άλλες εποχές. Ο Πουκεβίλ αναφέρει την ύπαρξη 500 οικογενειών στις αρχές του 1800. Όσο υπερβολική κι αν μπορεί να είναι η εκτίμησή του, οπωσδήποτε η Καστανιά ήταν μεγαλοχώρι, έδρα διοικητικής μονάδας, η οποία περιλάμβανε και άλλα χωριά. Σ' αυτή τη "Μεγάλη Καστανιά", όπως την αποκαλεί στα απομνημονεύματά του ο Κασομούλης, συνάντησε ο ίδιος τον Καραϊσκάκη. Ήταν η έδρα του αρματολικιού των Αγράφων. Στα παιδικά μου χρόνια, η περιοχή του Αϊ- Γιάννη , όπου βρίσκεται η ομώνυμη εκκλησιά και το νεκροταφείο, ήταν γεμάτη χαλάσματα από σπίτια που, άγνωστο πότε, είχαν καεί ή εγκαταλειφθεί. Κάποτε προχώρησα βαθιά μέσα στο ελατόδασος, στην ανηφόρα πάνω από την περιοχή του Αϊ-Γιάννη, και έκπληκτος βρέθηκα, ανάμεσα στα έλατα, μπροστά στα θεμέλια σπιτιού με πολύ καλά λαξευμένα αγκωνάρια. Στην ίδια περιοχή υπήρχαν υπεραιωνόβιες μουριές, σκέτα κούτσουρα, με μερικά χλωρά κλωνάρια, γεμάτα με κατακκόκινα υπόξινα μούρα. Πηγαίναμε συχνά εκεί και γυρίζαμε κατακκόκινοι, πρόσωπα και ρούχα, προς μεγάλη απελπισία της μητέρας μου. Οι μουριές εκείνες ανήκαν σε μια ειδική ποικιλία, κατάλληλη για σηροτροφία.

Υπάρχουν μαρτυρίες για σηροτροφική εκμετάλλευση και βιοτεχνία μετάξης στην Καστανιά. Στα χρόνια μου, η συγγενική οικογένεια του Ευριπίδη Δημουλά εξέτρεφε μεταξοσκώληκες στον περίβολο του αρχοντικού της. Το ότι η Καστανιά ήταν μια ακμάζουσα κοινότητα, προκύπτει από ένα δημοτικό τραγούδι που αναφέρεται στον Κατσαντώνη. Ο θρυλικός καπετάνιος είχε ζητήσει από τους προύχοντες της Καστανιάς, ως εισφορά υπέρ του εθνικού αγώνα, εκατό πουγκιά, χίλια ζευγάρια τσαρούχια και χίλιες φουστανέλες.

Πριν από τη κατοχή ο πληθυσμός της Καστανιάς είχε σταθεροποιηθεί σε 1200 κατοίκους περίπου, μαζί με τους οικισμούς Μούχας και Κουτσοπάπουλο. Οι απόδημοι Καστανιώτες έχουν έντονη νοσταλγία για το χωριό τους, κυρίως αυτοί που έζησαν εκεί τα παιδικά και τα εφηβικά τους χρόνια. Το επισκέπτονται κάθε φορά που μπορούν. Και, όταν πλησιάζει το τέλος, παραγγέλνουν στα παιδιά τους να τους ενταφιάσουν στο αγνάντι του Αϊ- Γιάννη. Θέλουν να αγναντεύουν από εκεί την απεραντοσύνη του θεσσαλικού κάμπου και ν' αντικρίζουν στο βάθος, όταν έρχεται η άνοιξη, τις

Καστανιά Αγράφων

κατάλευκες κορυφές του Ολύμπου να λαμπυρίζουν στον ήλιο.

Επισκέπτομαι τον Αϊ-Γιάννη κάθε φορά που πηγαίνω στην Καστανιά. Περιδιαβάζω τα μνήματα, βλέπω τα ονόματα, και θυμάμαι τους ανθρώπους με τους οποίους έζησα τα παιδικά και τα εφηβικά μου χρόνια. Αναπολώ τις φυσιογνωμίες τους, τη συμπεριφορά τους, τα τραγούδια, τους χορούς τους.

Στην Καστανιά επικρατεί πλέον μια καταθλιπτική ησυχία, εκτός από τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο, οπότε έρχονται μερικοί παραθεριστές και ξενιτεμένοι Καστανιώτες, δίνοντας κάποια ζωή. Στην ουσία, το χωριό δεν λειτουργεί πλέον ως οικονομική και κοινωνική μονάδα. Δεν υπάρχει ενεργός πληθυσμός. Τα χωράφια και τ' αμπέλια έχουν εγκαταλειφθεί, ακόμα και οι εύφοροι, αρδευόμενοι κήποι στις παρυφές του χωριού. Έτσι, βρισκόμαστε μπροστά στην παραδοξότητα να κυκλοφορούν στους δρόμους της Καστανιάς μικρά φορτηγά μη Καστανιωτών, οι οποίοι έρχονται να πουλήσουν στους λίγους ηλικιωμένους που έχουν μείνει στο χωριό οπωροκηπευτικά, σαν εκείνα που οι Καστανιώτες παρήγαν κάποτε άφθονα και σε άριστη ποιότητα.-

Γράφει ο
Άγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμου Διευθυντή της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
τ. Γενικού Διευθυντή
Υπουργείου Γεωργίας

Τα δημοτικά τραγούδια της ξενιτιάς

Από το ομώνυμο βιβλίο της Σούλας Τόσκα-Κάμπα

Τα λερωμένα ρούχα

Μέρος των δημοτικών τραγουδιών της ξενιτιάς αναφέρεται στο μοτίβο των λερωμένων ρούχων (και του μαντιλιού), που υποβάλλουν την κατάσταση της μοναξιάς, της αποξένωσης, της στέρησης μιας ζεστής, αφοσιωμένης παρουσίας, ακόμα και την κατάσταση του πένθους:

**"Ξένες μι πλέν' τα ρούχα μου, ξένες τα λερωμένα.
Τα πλένουν μια, τα πλένουν δυο, τα πλένουν τρεις και πέντε
κι από τις πέντε κι ύστερα τα ρίχνουν στο σοκάκι.
Πάρε, ξένε μ', τα ρούχα σου, πάρε τα λερωμένα
Και σύρε τα στη μάνα σου, εκείνη να τα πλένει."**

Το πλύσιμο των ρούχων ασφαλώς ενέχει τη σημασία μιας στενής, περίπου σωματικής σχέσης και επαφής, που δεν μπορεί να συνάψει άνδρας με τις ξένες γυναίκες, οι οποίες και τον αποδιώχνουν. Το μοτίβο, όπως πάντα, έχει και παραλλαγές, που υποβάλλουν άλλοτε άλλη διάθεση περισσότερο (της ερημιάς, της μαγκουφιάς είτε, όπως είπα, και του πένθους):

**"Ξένες πλένουν τα ρούχα μου, τα ρούχα που αλλάζω."
Άλλοι τα λένε έρημα κι άλλοι μαγκουφιασμένα.
"Πάρε, ξένε μ', τα ρούχα σου και σύρε τα όπ' ήρθες.
Παίρνει κι αυτός τα ρούχα του, στο μπογιατζή τα πάει.
Να, μπογιατζή, τα ρούχα μου και και βάψ' τα μόνο μαύρα.
Βάψε και το μαντίλι μου, σαν την καρδιά μου, μαύρο."**

Είναι γνωστή η παρουσία του μαντιλιού σε πολλές και διάφορες χρήσεις στον παραδοσιακό λαϊκό πολιτισμό και ιδιαίτερα στη λαϊκή ποίηση. Και η ανάλογη συμβολική φόρτισή του, κατά βάση ερωτική:

**"Μου 'πесе το μαντίλι μου - καημό πο 'χει τ' αχείλι μου
το ωραίο καντημένο - μια χαρά 'ταν το καημένο.
Που μου το κεντάγανε και μου το τραγουδάγανε
τρία έμορφα κοράσια, σαν του Μάη τα κεράσια."**

Έτσι δεν λείπει κι από τα τραγούδια της ξενιτιάς:

**"Ξένε, τα μαντιλάκι σου τι το 'χεις λερωμένο;
Στείλε το, ξένε μ', στείλε το κι εγώ θα σου το πλύνω.
Βάνω τα δάκρυα για νερό, το σάλιο μου σαπούνι..."**

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Οι Νεράιδες (Σάμος)

Τις καλές κυράδες τις βλέπουν εκείνοι που ο ίσκιος τους είναι αλαφρός. Αυτές μένουν σε λαγκάδια, σε λιβάδια και σε τόπους που έχουν δέντρα πολλά και νερά. Συχνά βγαίνουν στη βρύση του Γιαννάκη στο Βαθύ, στο Κακαβόρεμα και στα Μέρια κοντά στον Πύργο του Αντρουλή, στους Μυτιλινιούς και σε άλλα μέρη.

Οι Νεράιδες είναι γυναίκες πολύ όμορφες με μακριά ξανθά μαλλιά, και αγαπούν τις χαρές και τα γλέντια. Αρπάζουν πολλές φορές καλούς τραγουδιστάδες και μουσικούς, για να τις διασκεδάσουν με τα τραγούδια και τ' άργανά τους. Μα αρπάζουν και όμορφα παλικάρια για να κοιμώνται μαζί τους. Και όποιος κοιμηθεί με Νεράιδα δεν μπορεί να πλησιάσει άλλη γυναίκα. Γι' αυτό για κείνους που είναι ανίκανοι με τις γυναίκες, λένουν πως τους άρπαξαν, όταν ήταν μικρότεροι, οι Νεράιδες.

Άμα κανείς τους χαλάσει την ησυχία, όταν τρώγουν στο τραπέζι ή όταν διασκεδάζουν, τους κάνουν μεγάλο κακό. Και γι' αυτό, αν πάθει κανείς άξαφνα και χωρίς αιτία, ή σε χωράφι ή σε λόγγο ή σε λαγκάδι, και μάλιστα το μεσημέρι, λένουν πως τους ελάβωσαν οι Νεράιδες, γιατί τους πάτησαν την τάβλα που 'τρωγαν ή τους χάλασαν τη διασκέδαση. Αυτό το ξέρουν όλοι και άμα απαντήσει κανείς Νεράιδες, δε βγάνει μιλιά, μόνο λέγει σιγανά: "Μέλι και γάλα στα φτερά σας".-

Σ.Σ. Αφιερώνεται στον καλό φίλο και συνεργάτη μας, Παναγιώτη.

Στα καλοκαιρινά πανηγυράκια

20 Ιουλίου, του Προφητηλίου

Όπως κάθε χρόνο, αρκετοί χωριανοί τίμησαν τον Προφητηλίου. Δυστυχώς, η οδευση από και προς τον Ίταμο φέτος ήταν απαγορευτική για μικρά αυτοκίνητα, που θα έφερναν περισσότερο κόσμο και από τα γειτονικά μας ορεινά χωριά.

26 Ιουλίου, της Αγίας Παρασκευής

Περισσότεροι προσκυνητές τίμησαν την εορτή της Αγίας Παρασκευής και, αν ο δρόμος είχε καθαριστεί, πολλοί θα προσέρχονταν και από τα γειτονικά χωριά. Με την ευκαιρία, αξίζουν

συγχαρητήρια στον παπα-Γιώργη και τους εκκλησιαστικούς συμβούλους για τη διαμόρφωση του αύλιου χώρου του Ναού και για την περίτεχνη περίφραξη.

το χωριό μας

6 Αυγούστου στη Μεταμόρφωση Ιτάμου

Την παραμονή της γιορτής, κατά τις έξι το απόγευμα, ένα δυνατό μπουρίνι κράτησε τους περισσότερους προσκυνητές στα σπίτια τους. Ωστόσο υπήρξαν και οι τολμηροί που αφήρησαν τα παιγνίδια της φύσης και ήρθαν από Ραχούλα και από το συνοικισμό Ιτάμου και απόλαυσαν έναν καλό εσπερινό με αρτοκλασία.

Ανήμερα της γιορτής, με καλοκαιρία, η εκκλησία και ο προαύλιος χώρος

πλημμύρισαν από προσκυνητές. Αισθητή η παρουσία των γειτόνων μας Καστανιωτών, Μουχιωτών και Καροπλεσιτών που μας τιμούν τα τελευταία χρόνια. Αισθητές όμως και μερικές απουσίες, όπως εκείνη του παπα-Τάσιου Ζαχαρή, που ζωντάνευε τη γιορτή. Ο Σύλλογος παρέθεσε και φέτος τη γνώριμη φασουλάδα, που έγινε ανάρπαση, αφού φέτος έλειψαν και οι μικροπωλητές με τα σουβλάκια. Τα έφαγε κι εκείνα η κρίση!

15 Αυγούστου, στην Παναγία

Το Δεκαπενταύγουστο στην Παναγία, γίνεται, κατά παράδοση, το ετήσιο αντάμωμα των απανταχού χωριανών. Συγχωριανοί, φίλοι και συγγενείς, μια φορά το χρόνο τουλάχιστο, συναντιόμαστε στην Παναγία, να γιορτάσουμε, να τα πούμε και να ευχηθούμε, να μας βοηθήσει η χάρη Της, να ξαναταμώσουμε

και του χρόνου και ... έχει ο Θεός. Και φέτος η προσέλευση προσκυνητών ήταν μεγάλη, όπως κάθε χρόνο. Γράψαμε και άλλοτε, ότι πρέπει να βρεθεί λύση, ώστε ν' αποφεύγεται ο συνωστισμός αυτοκινήτων μπροστά στο ναό. Ούτε λειτουργικό είναι ούτε αισθητικό το φαινόμενο αυτό.

Το θαυματουργό λεμόνι

Του **Βαγγέλη Β. Τράντου**

Το λεμόνι που αφθονεί στον τόπο μας δεν χρησιμεύει μόνο για να νοστιμίζει τα φαγητά. Είναι και πολύτιμο φάρμακο για τον οργανισμό μας. Προσθέτοντας λεμόνι στο νερό, όχι μόνο ικανοποιούμε τη δίψα μας περισσότερο απ' ό,τι με οποιοδήποτε αναψυκτικό, αλλά γεμίζουμε και το σώμα μας με βιταμίνες, μέταλλα και ιχνοστοιχεία τα οποία έχουμε ανάγκη! Το νερό με λεμόνι θεωρείται το καλύτερο φυσικό τονωτικό. Το πρωί που ξυπνάμε, ο οργανισμός μας είναι αφυδατωμένος και χρειάζεται νερό για να διώξει τις τοξίνες και να αναζωογονήσει τα κύτταρα. Εν ολίγοις, αυτή η σπιτική "λεμονάδα" βοηθάει στην εξάλειψη των τοξινών, αλλά και στη σωστή λειτουργία των νεφρών και του πεπτικού συστήματος.

1. Προμηθεύει τον οργανισμό με ηλεκτρολύτες που ενυδατώνουν το σώμα. Τα λεμόνια περιέχουν μεγάλη ποσότητα ηλεκτρολυτών, όπως το κάλιο, το ασβέστιο και το μαγνήσιο.

2. Είναι καλό για τις αρθρώσεις και μειώνει τους μυοσκελετικούς πόνους.

3. Βοηθάει στη πέψη καθώς περιέχει κιτρικό οξύ. Αλληλεπιδρά με άλλα ένζυμα και οξέα τα οποία διεγείρουν την έκκριση των γαστρικών υγρών και διευκολύνουν την πέψη.

4. Το συκώτι παράγει περισσότερα ένζυμα.

5. Το συκώτι αποτοξινώνεται καλύτερα.

6. Βοηθάει στην καταπολέμηση των λοιμώξεων του αναπνευστικού, του πονόλαιμου και της φλεγμονής των αμυγδαλών, χάρη στις αντιφλεγμονώδεις ιδιότητές του λεμονιού.

7. Βοηθάει στη ρύθμιση της φυσικής κίνησης του εντέρου.

8. Είναι απαραίτητο για την σωστή λειτουργία του μεταβολισμού. Εφόσον το λεμόνι είναι δυνατό αντιοξειδωτικό, προστατεύει το σώμα από τις ελεύθερες ρίζες και ενισχύει το ανοσοποιητικό σύστημα.

9. Το κάλιο που περιέχει το λεμόνι βοηθάει στη σωστή λειτουργία του νευρικού συστήματος. Η κατάθλιψη και το άγχος είναι συχνά φαινόμενο χαμηλών επιπέδων καλίου στο αίμα. Το νευρικό σύστημα χρειάζεται αρκετή ποσότητα καλίου για να στέλνει βιώσιμα σήματα στην καρδιά.

10. Καθαρίζει το αίμα, τα αιμοφόρα αγγεία και τις αρτηρίες.

11. Βοηθάει στην μείωση της αρτηριακής πίεσης. Η ημερήσια πρόσληψη ενός λεμονιού μπορεί να μειώσει την υψηλή αρτηριακή πίεση κατά 10%.

12. Δημιουργεί μια αλκαλική επίδραση στο σώμα. Ακόμα κι αν το πιείτε αμέσως πριν από ένα γεύμα, μπορεί να βοηθήσει το σώμα να διατηρήσει ένα υψηλό επίπεδο pH. Όσο υψηλότερο το pH, τόσο περισσότερο το σώμα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει ασθένειες.

13. Είναι καλό για το δέρμα. Η βιταμίνη C του λεμονιού βελτιώνει την όψη του δέρματος αναζωογονώντας το σώμα.

14. Βοηθά στην αραιώση του ουρικού οξέος, του οποίου η συσσώρευση μπορεί να οδηγήσει σε πόνο στις αρθρώσεις και ουρική αρθρίτιδα.

15. Είναι ευεργετικό για τις εγκύους. Χάρη στη υψηλή του περιεκτικότητα σε βιταμίνη C, το λεμόνι βοηθά το σώμα να αντιμετωπίσει τους ιούς όπως τα κρυολογήματα. Επιπλέον, βοηθά στο σχηματισμό του ιστού των οστών του μωρού. Ταυτόχρονα, χάρη στην υψηλή περιεκτικότητα σε κάλιο, βοηθάει στο σχηματισμό εγκεφαλικών κυττάρων και νευρικού συστήματος του μωρού.

16. Ανακουφίζει από την καούρα. Ανακατέψτε ένα κουταλάκι του γλυκού λεμόνι σε μισό ποτήρι νερό και πιείτε το όταν νιώσετε καούρα.

17. Βοηθάει στην διάλυση των χολολίθων, των πετρών στα νεφρά, των πετρών στο πάγκρεας και των κατάλοιπων ασβεστίου.

18. Βοηθά στην απώλεια βάρους. Τα λεμόνια περιέχουν ηχητίνη, η οποία βοηθά στην καταστολή της πείνας. Μελέτες έχουν δείξει ότι όσοι ακολουθούσαν αλκαλική δίαιτα έχασαν βάρος γρηγορότερα.

19. Βοηθά στον πόνο των δοντιών και την ουλίτιδα.

20. Προλαμβάνει τον καρκίνο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα λεμόνια είναι ιδιαίτερα αλκαλικές τροφές. Πολλές μελέτες έχουν διαπιστώσει ότι ο καρκίνος δεν μπορεί να ευδοκιμήσει σε αλκαλικό περιβάλλον.

Μετοικήσεις ορεινών πληθυσμών κατά την ύστερη τουρκοκρατία Η περίπτωση της εγκατάστασης των Μαντουκιωτών στο Ζωγλόπι

[Το νέο βιβλίο του **Λάμπρου Γριβέλλα** αναφέρεται σε ένα μέρος της ιστορίας του χωριού μας και διατίθεται από τον συγγραφέα δωρεάν. Επειδή όμως η διακίνηση του βιβλίου είναι και δύσκολη και δαπανηρή, λόγω του μικρού όγκου του, το βιβλίο δημοσιεύεται σε συνέχειες στα "Ζ.Χ." για τους αναγνώστες της εφημερίδας, αρχής γενομένης από το φύλλο(94)]

Μέρος Β'

Ο Αλή πασάς στη Θεσσαλία

Η ιστορία του Αλή πασά του Τεπελενλί, εκτός από ενδιαφέρουσα, είναι και περίπλοκη. Στην αιγυπτιακή προσωπικότητά του δόθηκαν από τους ιστορικούς, αλλά και από πρόσωπα που είχαν άμεση σχέση μαζί του αντιφατικές ερμηνείες. Άλλοι τον παρουσιάζουν ως αιμοσταγή τύραννο, χωρίς ηθικές αναστολές, και άλλοι ως πολιτική και στρατιωτική μεγαλοφυΐα. Ορισμένοι υπερέβησαν τα εσκαμμένα και τον χαρακτήρισαν ως "Λιοντάρι των Ιωαννίνων", "Λιοντάρι της Ηπείρου", "Διαμάντι των Ιωαννίνων" κ.ά..

Αναμφίβολα ο Αλής συγκέντρωνε στο πρόσωπό του όλους τους παραπάνω χαρακτηρισμούς. "Με τη βία και το έγκλημα έγινε πασάς στα Γιάννενα. Δημιούργησε στους κόλπους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας "κράτος εν κράτει" και απασχόλησε την ευρωπαϊκή διπλωματία επί μία τριακονταπενταετία", γράφει ο Ευριπίδης Αντωνίου.

Η σταδιοδρομία του Αλή στα ταραγμένα χρόνια του τέλους του 18ου και του πρώτου τέταρτου του 19ου αιώνα υπήρξε αλματώδης. Το 1775 διορίστηκε από την Υψηλή Πύλη αρχηγός στα περάσματα και στα στενά της Ρούμελης (Ντερεντζήμασης) με αποστολή να επιβάλει την τάξη στην ευρύτερη περιοχή των Αγράφων, Μετσόβου, Τζουμέρκων, Τρικάλων που μαστίζονταν από τη ληστεία, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται το διαμετακομιστικό εμπόριο. Ο Αλής επιδόθηκε με ζήλο στην αποστολή του και, βοηθούμενος και από τους χριστιανούς κατοίκους, σε σύντομο χρονικό διάστημα εξόντωσε τις ληστοσυμμορίες των Τουρκαλβανών και επέβαλε την τάξη στην περιοχή. Την ίδια εποχή κήρυξε ανηλεή διωγμό στους κλέφτες των Αγράφων και της Ρούμελης και άλλους από αυτούς ανάγκασε να υπαχθούν στην υπηρεσία του, άλλους δε εξόντωσε.

Με τη σπάνια ικανότητά του στη μεταχείριση των ανθρώπων, την υποκρισία, την κολακεία, το δόλο και την ασυνήθιστη ωμότητά του, σε σύντομο χρονικό διάστημα εκτόπισε ή εξόντωσε τους τουρκαλβανούς πασάδες της Ηπείρου και αναδείχτηκε πασάς των Ιωαννίνων και τοποτηρητής της Θεσσαλίας, της Ηπείρου και της Ρούμελης. Άλλοτε με την εξαγορά και άλλοτε με την απειλή και την ωμή βία εκτόπισε τους Τούρκους τσιφλικάδες της Θεσσαλίας και καρτώθηκε ο ίδιος τα τσιφλίκια τους. Με τον ίδιο τρόπο κατέργησε την αυτονομία που απολάμβαναν τα ορεινά και ημιορεινά χωριά της επικράτειάς του και τα μετέβαλε και εκείνα σε τσιφλίκια του.

Την εποχή της παντοδυναμίας, που απόκτησε την τελευταία δεκαετία του 18ου αιώνα, οραματίστηκε την αποστασία του από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και την ίδρυση δικού του κράτους αποτελούμενου από όλες τις εθνότητες της Βαλκανικής χερσονήσου με βασικό κορμό Αλβανούς και Έλληνες. Οι τελευταίοι ήταν και το πιο εύρωστο και δυναμικό κομμάτι του πληθυσμού. Αν και μουσουλμάνος, με το ισλάμ δεν είχε ιδιαίτερες σχέσεις, συνήθιζε δε να λέει με κυνικότητα: "Και ο Μωχαμέτς και ο Χριστός προφήτες του Θεού είναι, εδώ όμως στα Γιάννενα προφήτης είμαι εγώ!".

Προικισμένος με σπάνια ευφυΐα προχωρούσε στην πραγματοποίηση του ονείρου του με προσεκτικά βήματα. Έδειχνε απόλυτα αφοσιωμένος στην Υψηλή Πύλη, ενώ παράλληλα επιδίωκε την ευμείνεια υψηλόβαθμων Τούρκων υπαλλήλων με δωροδοκίες, προσέλκυε στην αυλή του Έλληνες και άλλους βαλκανίους πολέμαρχους και κοτσαμπάσδες, μετακαλούσε ευρωπαϊούς αξιωματικούς για να εκπαιδεύουν το στρατό του, καλλιεργούσε τα γράμματα και, προπαντός, κατασκεύαζε μεγαλόπνοα έργα: δρόμους, γεφύρια κ.ά. και εγκαθιστούσε φρουρές στα περάσματα, ώστε το εμπόριο και η επικοινωνία να διεξάγονται ακώλυτα.

Ιδιαίτερα ευνοήθηκε από την ήττα του Ναπολέοντα, όταν εκατοντάδες αξιωματικοί του γαλικού στρατού διασπάθηκαν σε όλη την Ευρώπη. Πολλοί από εκείνους προσλήφθηκαν από τον Αλή, με καλούς μισθούς, και εκπαιδεύσαν το στρατό του στη σύγχρονη πολεμική τακτική.

Την εποχή του Αλή έγιναν τα πρώτα σημαντικά έργα στη Θεσσαλία, τα οποία βελτίωσαν τις συγκοινωνίες και εμπέδωσαν αίσθημα ασφάλειας στους κατοίκους, ενώ βοήθησαν τη διεξαγωγή του εμπορίου. Χαρακτηριστικό έργο είναι η λουτρόπολη του Σμοκόβου, η οποία κατασκευάστηκε με έξοδά του· έκτισε εκεί ιδιόκτητο πύργο και κάθε καλοκαίρι μετέβαινε για λουτροθεραπεία.

Οι λουτρικές εγκαταστάσεις γνωστές ως "Λουτρά του Αλή" και του "Μαχμούτ" λειτούργησαν με την ίδια μορφή ως το έτος 1928. Στον κώδικα της Μονής "Παναγίας της Προυσιώτισσας" υπάρχει σημείωμα, στο οποίο αναγράφεται ότι "κατά το 1817 έτος από Χριστού, ήτοι 1817, Ιουλίου 28, εν ημέρα Σαββάτω, ήλθεν εις τη κωμόπολη Καρπενησιού ο υψηλότατος

ηγεμών Ιωαννίνων Βεζύρ Αλή Πασάς ο Τεπελενλός, όπου διατρίψας ημέρας έξι, εξών την μίαν ημέραν επέρασαν εις το χωρίον, το λεγόμενον Νόστιμον, εις τον οίκον των δύο θετών αυτού υιών και εκείθεν μετέβη εις Νέας Πάτρας(Υπάτη), Ζητούνιον(Λαμία) και Λάρισαν και πάλιν εις την εν Ιωαννίνους καθέδραν του. Η δε εις τα μέρη ταύτα άφιξις του εγένετο επί τω λουσθήναι εν τοις θερμοίς ύδασι τοις ου μακράν του Σμοκόβου των Αγράφων αναβλύζουσι" (Αντωνίου Ευρ.).

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, μετά τη λουτροθεραπεία, ο Αλής παραθέριζε επί πολλές ημέρες στη Ρεντίνα, στον πύργο του φίλου του Τσολάκογλου και από εκεί επέστρεφε στην έδρα του, μέσω Φαναρίου και Μετσόβου. Ως ευφυής άνθρωπος, γνώριζε ότι απαραίτητος όρος για να αποδώσει η φορολογία ήταν η ανάπτυξη του εμπορίου στην επικράτειά του. Προς την κατεύθυνση αυτή πάταξε αμείλικτα τη ληστεία, κατασκεύασε οδικά έργα και εγκατέστησε φρουρές σε επίκαιρα σημεία. Οι οδικοί άξονες: α) Ιωαννίνων Μετσόβου - Καλαμπάκας Τρικάλων - Λάρισας, β) Τρικάλων - Πύλης - Άρτας, γ) Μουζακίου - Αργιθέας - Άρτας δ) Καρδίτσας - Σμοκόβου - Ρεντίνας και εκείθεν προς Ρούμελη και ε) **Καρδίτσας - Ζωγλοπίου - Ιτάμου και εκείθεν προς Ρούμελη** κατασκευάστηκαν και ασφαλίστηκαν την εποχή του Αλή. Τα περισσότερα βέβαια έργα έγιναν με αναγκαστική προσωπική εργασία των κατοίκων των όμορων περιοχών. Οι κάτοικοι π.χ. του Ζωγλοπίου αναγκάστηκαν να επιστρέψουν το δρόμο από τα βόρεια όρια της περιοχής τους (σημερινό Καλλίθρο) μέχρι τον οικισμό των Γιαννουσαϊκών, 20 περίπου χιλιόμετρα, με καρντερίμι (χονδρή πέτρα), με προσωπική τους εργασία. Απομεινάρια του καλντεριμιού εκείνου βρίσκουμε και σήμερα σε ορισμένα σημεία που απέφυγαν την επίσκεψη της μπουλντόζας.

Η μεγαλύτερη αδυναμία του Αλή ήταν η απληστία. Όταν οσμίζονταν το χρήμα, χρησιμοποιούσε θεμιτά και αθέμιτα μέσα για να το αποκτήσει. Σ' αυτά συγκαταλέγονταν κολακείες, καλοπιάσματα, φυλακίσεις, βασανιστήρια και εξοντώσεις. Είναι γνωστή η περίπτωση του προεστού της Ρεντίνας Δημητρίου Τσολάκογλου από τον οποίο ο Αλής ζήτησε να του ...δανείσει 2000 λίρες. Ο Τσολάκογλου απάντησε ότι δεν έχει τόσα χρήματα και ο Αλής τον φυλάκισε στα μπουντρούμια των Ιωαννίνων. Τελικά, ο Τσολάκογλου συγκέντρωσε τα χρήματα και ο Αλής τον ελευθέρωσε και τον έστειλε στη Ρεντίνα, με ανομολόγητο σκοπό να πλουτίσει εκ νέου και να τον φορολογήσει δεόντως με τον ίδιο τρόπο. Τη στιχομυθία μεταξύ Αλή και Τσολάκογλου περιγράφει ο απόγονος του τελευταίου, στρατηγός Νικόλαος Σπυρόπουλος (έλαβε το επώνυμο της μητέρας του) στον τόμο του 1936 των "Θεσσαλικών Χρονικών": Αφού ο Τσολάκογλου παρέδωσε τα χρήματα στον Αλή, εκείνος προθυμοποιήθηκε να τον στείλει στη Ρεντίνα με ένοπλη συνοδεία Αλβανών για προστασία από τους κλέφτες. Ο Τσολάκογλου, πιθανόν για να κατακτήσει την εύνοια του Αλή, του είπε ότι προτιμά να παραμείνει στα Γιάννενα, κι ας πεθάνει από το σπαθί του βεζύρη, παρά από κλέφτικο παλιοντούφεκο! Ο Αλής όμως είχε άλλα σχέδια. Έστειλε τον Τσολάκογλου στη Ρεντίνα και εγκατέστησε στο αρχοντικό του μόνιμη αλβανική φρουρά. Ο Τσολάκογλου παρέμεινε πιστός στον Αλή ως το τέλος της ζωής του, δηλαδή ως το 1822, όταν ο Χουρσίτ πασάς της Λάρισας εξόντωσε με δόλο όλους τους προύχοντες των Αγράφων που ήταν φιλικά προσκείμενοι προς τον Αλή.

Αφού με τον ένα ή τον άλλο τρόπο κατέστησε τα ελεύθερα κεφαλοχώρια τσιφλίκια του, ο Αλής αποδοθήκε στην προσπάθεια να βάλει στο χέρι τα μεγάλα τσιφλίκια του θεσσαλικού κάμπου, που, αυτή την εποχή ήταν στην κατοχή τούρκων μπέηδων και αγδών. Για να πετύχει το σκοπό του μηχανεύτηκε μύριους τρόπους και στο τέλος τα κατάφερε. Οι τούρκοι τσιφλικάδες, αδυνατώντας να πληρώνουν τους υψηλούς φόρους που ο ίδιος επέβαλε, πουλούσαν τα τσιφλίκια τους στον Αλή με ευτελές τίμημα. Ένα αποτελεσματικό μέσο εξαναγκασμού που εφαρμόζε ήταν να παρέχει καλύτερες συνθήκες εργασίας και αμοιβές στους εργαζόμενους στα τσιφλίκια του και με τον τρόπο αυτό προσέλκυε τους χωρικούς, οι οποίοι εγκατέλειπαν τα τούρκικα τσιφλίκια. Οι τούρκοι τσιφλικάδες, μη βρίσκοντας εργάτες για να καλλιεργήσουν, αναγκάζονταν να πωλούν τα τσιφλίκια τους στον Αλή. Στους πλέον επίμονους από εκείνους, δεν δίσταζε να εφαρμόζει και τη μέθοδο της φυσικής εξόντωσής τους, με διάφορους τρόπους. Είναι και αυτό δείγμα της πολυμήχανης και χωρίς ηθικούς φραγμούς προσωπικότητας του Αλή.

Ανακεφαλαιώνοντας την πολιτεία του Αλή στη Θεσσαλία πρέπει να τονίσουμε ότι, παρά την απληστία του και τις ωμότητες που συνήθιζε να διαπράττει εις βάρος του ελληνικού πληθυσμού, ωφέλησε την Ελλάδα ποικιλοτρόπως: Εμπέδωσε τάξη και ασφάλεια στην επικράτειά του με αποτέλεσμα να εποικισθεί ο τόπος και να αναπτυχθεί η καλλιέργεια της γης και το εμπόριο. Στην προσπάθειά του να συγκροτήσει δικό του στρατό, συγκέντρωσε και εκπαιδευσε τους σημαντικότερους οπλαρχηγούς της επανάστασης του 1821 στην τακτική του πολέμου (Διάκος, Καραϊσκάκης, Ανδρούτσος κ.ά.).Τέλος, απασχόλησε μεγάλες τουρκικές δυνάμεις στην Ήπειρο κατά την έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης.

(συνεχίζεται)

Τα "μερομήνια"

"Μερομήνια" ονομάζει ο λαός μας τις πρώτες δώδεκα ημέρες του όγδοου φεγγαριού του έτους, δηλαδή του Αυγούστου. Την ερμηνεία των μερομηνιών την έκαναν παρατηρώντας τα καιρικά φαινόμενα των συγκεκριμένων ημερών της και έτσι πρόβλεπαν την κατάσταση του καιρού για τους επόμενους δώδεκα μήνες.

Η πρόγνωση του καιρού γινόταν τον Αύγουστο επειδή αυτός ο μήνας θεωρούνταν η αρχή του Χειμώνα.

Τα "μερομήνια" αμφισβητούνται από την επίσημη μετεωρολογία, η οποία υποστηρίζει ότι μακροχρόνιες προβλέψεις δεν είναι δυνατόν να γίνουν. Έχουν όμως πολυάριθμους υποστηρικτές ανάμεσα στους γεωργούς, τους κτηνοτρόφους και γενικά τους ανθρώπους που ζουν και εργάζονται στην ύπαιθρο.

Οκτώβριος 2015

Αρχές μήνα (1 έως 14): Γενικά ήρεμος φαίνεται να ξεκινάει ο Οκτώβρης αρχικά μέχρι τις 9 με 10 περίπου του μήνα όπου αναμένουμε κάποιες παροδικές βροχοπτώσεις. Από θερμοκρασιακής άποψης θα έχουμε φυσιολογικές για την εποχή θερμοκρασίες.

Μέσα μήνα (15 έως 24): Από τα μέσα του μήνα τώρα αναμένουμε κάποιες γρήγορες κακοκαιρίες με βροχές και πτώση της θερμοκρασίας οι οποίες θα επηρεάσουν κυρίως τα βόρεια και ανατολικά τμήματα.

Τέλη μήνα (25 έως 31): Οι τελευταίες ημέρες του Οκτωβρίου θα μας αφήσουν με σχετικά καλό καιρό, δηλαδή ηλιόλουστες ημέρες και με απουσία ανέμων.

Νοέμβριος 2015

Αρχές μήνα (1 έως 13): Ήπιος θα ξεκινήσει ο Νοέμβρης με ηλιόλουστες ημέρες αλλά και κανονικές θερμοκρασίες για την εποχή, κάποιες τοπικές βροχές, όχι ιδιαίτερης έντασης, θα έχουμε γύρω στις 10 με 13ης του μήνα.

Μέσα μήνα (14 έως 23): Μικρή πτώση της θερμοκρασία στα μέσα του μήνα και τοπικές βροχοπτώσεις, όχι ιδιαίτερης έντασης και διάρκειας, με αρκετά ενδιάμεσα διαστήματα βελτίωσης. Κάπου στις 20 με 23ης του μήνα αναμένουμε αλλαγή του καιρού ερχόμενη από τα δυτικά με βροχές, αλλά και πάλι μικρής έντασης και διάρκειας, γρήγορα θα επέλθει σχετική βελτίωση.

Τέλη μήνα (24 έως 30): Οι τελευταίες μέρες του μήνα θα μας αποχαιρετήσουν με αρκετές συννεφιές και σποραδικές βροχοπτώσεις κυρίως, γρήγορα όμως γύρω στις 27 με 28 θα βελτιωθεί σημαντικά.

Σημειώσεις: Γενικά ήπιος και χωρίς ιδιαίτερης έντασης και διάρκειας βροχές.

Δεκέμβριος 2015

Αρχές μήνα (1 έως 14): Κάποιες

βροχοπτώσεις στις αρχές του μήνα χωρίς ιδιαίτερη ένταση και διάρκεια με αρκετά διαστήματα

βελτιώσεων. Γύρω στις 8 με 7 του μήνα αναμένουμε απότομη πτώση της θερμοκρασία με ξερόκρυο και τοπικές νεφώσεις.

Μέσα μήνα (15 έως 24): Αρκετά κρύες ημέρες και ιδιαίτερα νύχτες, με πολύ μεγάλη πιθανότητα δημιουργίας παγετού αλλά με έλλειψη φαινομένων βροχής ή χιονιού.

Τέλη μήνα (25 έως 31): Στα τέλη τώρα του μήνα περιμένουμε κάποιες βροχές για τα πεδινά ενώ χιόνια θα έχουμε στα ορεινά τμήματα, γύρω στις 29 με 31 του μήνα αναμένουμε κακοκαιρία ερχόμενη από τα δυτικά που θα επηρεάσει δυτικές περιοχές αρχές Ιανουαρίου.

Σημειώσεις: Κύριο χαρακτηριστικό το ξερόκρυο και ο μειωμένος αριθμός βροχοπτώσεων.

Ιανουάριος 2016

Αρχές μήνα (1 έως 14): Αρχές του μήνα περιμένουμε κάποιες καταιγίδες με κατά τόπους έντονα φαινόμενα που θα επηρεάσουν τα δυτικά τμήματα ενώ κάποια χιόνια θα έχουμε στα δυτικά ορεινά. Γρήγορα όμως τα φαινόμενα θα κοπάσουν με μερική βελτίωση του καιρού. Παροδικές ασθενείς βροχοπτώσεις θα έχουμε από τις 8 περίπου του μήνα και μετά με διαστήματα ύφεσης.

Μέσα μήνα (15 έως 24): Αρκετά κρύες ημέρες μας περιμένουν στα μέσα Ιανουαρίου 2016 ενώ από άποψη φαινομένων θα έχουμε περιορισμένα πράγματα. Κάποιες βροχές και χιόνια στα ορεινά ημιορεινά τμήματα του νομού θα έχουμε γύρω στις 15 με 19 του μήνα, ενώ τα χιόνια έως και τις 24 θα κατέβουν μέχρι τα πεδινά (κέντρο Αθήνας) αλλά δεν θα είναι δυνατές χιονοπτώσεις για να έχουμε χιονοπτώσεις ή προβλήματα.

Τέλη μήνα (25 έως 31): Το τέλος του Ιανουαρίου θα έχει γενικά βελτιωμένο καιρικό σκηνικό με το κρύο να παραμένει αλλά τα φαινόμενα να περιορίζονται λίγο. Γύρω στις 28 του μήνα θα έχουμε μια επιδείνωση του καιρού με κάποιες ασθενείς χιονοπτώσεις πάλι μέχρι τα πεδινά, γρήγορα όμως ο καιρός θα παρυσιάσει βελτίωση.

Φεβρουάριος 2016

Αρχές μήνα (1 έως 10): Ο Φεβρουάριος θα ξεκινήσει με αρκετό κρύο αλλά και με ηλιόλουστες ημέρες, βέβαια ο ήλιος θα είναι με "δόντια". Μέχρι τις 5 περίπου του μήνα θα είναι γενικά καλός με μόνη εξαίρεση το κρύο, μετά τις 5 θα έχουμε κάποιες τοπικές βροχοπτώσεις (χιόνια για τα ορεινά) που προς τις 10 του μήνα θα γενικευτούν και θα ενταθούν.

Μέσα μήνα (11 έως 20): Από τα μέσα του μήνα αναμένουμε σοβαρή επιδείνωση του καιρού που γύρο στις 15 με 17 θα έχει ισχυρές χιονοπτώσεις στα ορεινά - ημιορεινά ενώ καταιγίδες που πολύ πιθανόν να δημιουργήσουν

προβλήματα θα σημειωθούν στα υπόλοιπα τμήματα. Η θερμοκρασία να σημειωθεί πως θα είναι σε χαμηλά επίπεδα.

Τέλη μήνα (21 έως 29): Το τέλος του Φεβρουαρίου εμφανώς βελτιωμένο θα έχει κάποια χιόνια στα ορεινά ενώ παροδικές βροχοπτώσεις θα σημειώνονται στον νομό, με μικρά διαδοχικά διαστήματα βελτίωσης. Γύρο στις 25 του μήνα όμως περιμένουμε και 2η σοβαρή επιδείνωση του καιρού με ισχυρές πάλι χιονοπτώσεις που θα πλήξουν περισσότερο τα δυτικά και βόρεια ορεινά - ημιορεινά τμήματα ενώ βροχές και χιονόνερο θα έχουμε στα υπόλοιπα, γρήγορα όμως ο καιρός μέχρι τις 29 θα βελτιωθεί.

Μάρτιος 2016

Αρχές μήνα (1 έως 14): Ο μήνα Μάρτιος θα ξεκινήσει με φυσιολογικές για την εποχή θερμοκρασίες και γενικά με πολλές από τις πρώτες ημέρες του με καλό καιρό. Από τις 8 περίπου του μήνα και μετά φαίνεται ότι ο καιρός θα αρχίσει να επιδεινώνετε σιγά σιγά με βροχοπτώσεις οι οποίες θα έχουν γενικευμένο χαρακτήρα από τις 14 και μετά.

Μέσα μήνα (15 έως 24): Από τις 15 και έπειτα περιμένουμε αρκετές βροχοπτώσεις που κατά βάση θα επηρεάσουν τα βόρεια - βορειοανατολικά τμήματα ενώ στα υπόλοιπα θα έχουμε και ορισμένα διαστήματα μικρής βελτίωσης του καιρού. Τα φαινόμενα δεν αναμένονται να έχουν έντονο χαρακτήρα.

Τέλη μήνα (25 έως 31): Το τέλος του μήνα περιμένουμε ημέρες με συννεφιά και κάποιες σποραδικές βροχοπτώσεις έως και τις 29 περίπου, μετά θα έχουμε σημαντική βελτίωση του καιρού.

Απρίλιος 2016

Αρχές μήνα (1 έως 13): Αρχικά ο Απρίλης φαίνεται να ξεκινάει με καλό καιρό, ηλιόλουστες ημέρες δηλαδή και θερμοκρασίες σε φυσιολογικά για την εποχή επίπεδα. Από τις 7 με 8 του μήνα αναμένουμε σταδιακή αλλαγή του καιρού με βροχοπτώσεις που θα ξεκινήσουν πρώτα από τα δυτικά τμήματα και έως τις 13 θα επεκταθούν και στα υπόλοιπα.

Μέσα μήνα (14 έως 23): Στα μέσα του μήνα τώρα περιμένουμε διαδοχικές κακοκαιρίες (με σποραδικές βροχοπτώσεις) με ενδιάμεσα διαστήματα μικρών βελτιώσεων του καιρού.

Τέλη μήνα (24 έως 30): Τις τελευταίες ημέρες του Απρίλη κύριο χαρακτηριστικό θα είναι οι συννεφιασμένες ημέρες σχεδόν μέχρι και το τέλος.

Απ' ότι λένε τα "μερομήνια" ο φετινός χειμώνας δεν προμηνύεται βαρύς, σε αντίθεση με όσα η τοπική παράδοση λέει για τα στροφύλια των ελάτων. Φέτος τα έλατα είναι κατάφορτα με στροφύλια και, απ' ότι λέει η παράδοση, θα έχουμε βαρυχειμώνα. Διαλέξτε και ...πάρετε!

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ

Χτύπα ξύλο

"Απτεσθαι ξύλου", έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες. Λόγω της πεποίθησής τους πως στα δένδρα κατοικούσαν νύμφες (Δρυάδες/Αμαδρυάδες) χτύπαγαν το ξύλο του κορμού των δένδρων για να επικαλεστούν την προστασία τους, καθώς οι νύμφες μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τις ευχές των ανθρώπων. Αυτή η συνήθεια συνηθίζεται ακόμα και σήμερα, όταν ακούμε κάτι το οποίο δεν θέλουμε να μας συμβεί...

Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα

Η παροιμιώδης αυτή έκφραση, προέρχεται από τον μύθο του Αισώπου, "Ανήρ κομπαστής", και χρησιμοποιείται για όσους καυχούνται για κάτι και το υποστηρίζουν, αλλά αδυνατούν να αποδείξουν τα λεγόμενά τους. Σύμφωνα με τον μύθο, ένας αθλητής που βρισκόταν στην Αθήνα καυχιόνταν συνέχεια ότι σε αγώνες στην Ρόδο είχε πραγματοποιήσει ένα τεράστιο άλμα. Καθώς δεν τον πίστευε κανείς, αυτός έλεγε στους Αθηναίους να πάνε στη Ρόδο και να ρωτήσουν τους θεατές των αγώνων. Τότε ένας Αθηναίος πήγε στο σκάμμα, και με το χέρι έγραψε πάνω στην άμμο τη λέξη "Ρόδος". Κατόπιν γύρισε προς τον καυχησιάρη αθλητή και του είπε: "**Αυτού γαρ και Ρόδος και πήδημα**", το οποίο έχει μείνει ως "**Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα**". Το προφανές νόημα είναι ότι ο καθένας έχει οποτεδήποτε την δυνατότητα να αποδείξει τις δυνατότητές του και δεν χρειάζεται η επίκληση μυθικών προγόνων, κατορθωμάτων κτλ.

Μη μου τους κύκλους τάραπτε...

Όταν οι Ρωμαίοι κυρίευαν τις Συρακούσες το 212 π.Χ., μετά από τριετή αντίσταση των Ελλήνων, κάποιοι Ρωμαίοι στρατιώτες μπήκαν στο σπίτι του Αρχιμήδη, και τον βρήκαν να σχεδιάζει κύκλους στο έδαφος. Ο Αρχιμήδης τους παρακάλεσε να τον αφήσουν να τελειώσει τη λύση κάποιου σπουδαίου προβλήματος που τον απασχολούσε, εξού και οι κύκλοι στο έδαφος. Για αυτό και τους είπε το γνωστό "**μη μου τους κύκλους τάραπτε**". Ο Ρωμαίος στρατιώτης όμως δυστυχώς και τους κύκλους του χάλασε, και τον Αρχιμήδη σκότωσε...!!!! Η φράση όμως έμεινε...

Καβάλησε το καλάμι

Είναι μια έκφραση που ίσως προέρχεται από την Αρχαία Ελλάδα. Οι Σπαρτιάτες το έλεγαν για να πειράξουν τον Αγησίλαο. Ο Αγησίλαος αγαπούσε πολύ τα παιδιά του και όταν ήταν μικρά έπαιζε μαζί τους, καβαλώντας σαν σε άλογο, ένα καλάμι. Κάποια μέρα όμως τον είδε ένας φίλος του σε αυτή την στάση και ο Αγησίλαος τον παρακάλεσε να μην πει τίποτα σε κανέναν. Αλλά εκείνος δεν κράτησε τον λόγο του και το είπε σε άλλους, για να διαδοθεί σιγά - σιγά σε όλους και να φθάσει στις μέρες μας, με αλλαγή την ερμηνεία του (το λέμε όταν θέλουμε να πούμε για κάποιον ότι πήραν τα μυαλά του αέρα).

Μια δίκη για γέλια και για κλάματα

Τη δεκαετία του 1930 ορισμένοι χωριανοί εμβολίασαν τα ιδιόκτητα καστανομερίδιά τους στο Παλιοζωγλόπι. Όταν τα νέα εμβολιασμένα βλαστάρια ξεπετάχτηκαν, άρχισε και η διαμάχη των ιδιοκτητών με τους κτηνοτρόφους, γιατί εκείνα ήταν περιζήτητη λιχουδιά για τις γίδες. Αυτή η ιστορία συνήθως κατέληγε στα δικαστήρια της Καρδίτσας.

Κατηγορούμενοι τρία νεαρά τσοπανόπουλα, 14-15 ετών, αλλά και οι γονείς τους γιατί τα παιδιά ήταν ανήλικα. Μηνυτής, γνωστός χωριανός που είχε και τη φήμη φιλόδικου. Είχε κρεμασμένη την κάπα του στα δικαστήρια, έλεγαν οι χωριανοί. Ο Δημητρός ήταν ένας από τους γονείς των παιδιών που δικάζονταν. Άνθρωπος κοντακιανός, αδύνατος, κυκλοφορούσε παντού με τη χαντζάρα ζωσμένη να κρέμεται ως τους γλωτούς και τη γκλίτσα που ήταν μακρύτερη από το μπόι του. Γενικά, δεν τον μετρούσες για πολλά. Ο φίλος μας όμως, παρά το μικρό του ανάστημα και το κακόμοιρο ύφος, συνήθιζε να λύνει τις διαφορές του με τη γκλίτσα.

Καθώς περιφερόταν άσκοπα μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου περιμένοντας την έναρξη της δίκης, ξαφνικά πέφτει πάνω στον μηνυτή. Δεν χάνει καιρό, σηκώνει τη γκλίτσα και του τη φέρνει κατακέφαλα. Τον παίρνουν τα αίματα τον άνθρωπο, τρέχουν κάποιοι να τον περιθάψουν και οι χωροφύλακες αναζητούν μέσα στο πλήθος το δράστη. Εκείνος, μέσα στη σύγχυση που επικράτησε, γλιστράει έξω και πηδάει πάνω σ' ένα σταματημένο κάρο. Κρύβεται κάτω από τα τσουβάλια και λουφάζει. Χαλάνε τον κόσμο οι χωροφύλακες να τον βρουν, αλλά κανένας δεν είδε τίποτε, κανένας δεν άκουσε κάτι.

Κάποτε έρχεται ο ιδιοκτήτης του κάρου και ξεκινάει για το χωριό του. Παραμερίζει τα τσουβάλια ο Δημητρός και κοιτάζει με προφύλαξη την κατεύθυνση του κάρου. Όταν βεβαιώθηκε ότι πήγαινε προς το δρόμο της Μητρόπολης, ησύχασε. Όταν το κάρο έφτασε στην είσοδο του Ζουλεουκαριού, πετάγεται, δήθεν αγουροξυπνημένος, και διαμαρτύρεται στον καροτσέρη.

-Πού με πας, χριστιανέ μου; Εγώ ήμουν κουρασμένος, κάθισα στο κάρο να ξεκουραστώ και με πήρε ο ύπνος. Τώρα, πώς θα πάω στο χωριό μου που είναι πέρα από το Λιοντάρι;

- Ε, τι να κάμουμε τώρα, λέει ο καροτσέρης, έλα απόψε στο σπίτι μου, να φας, να κοιμηθείς, και αύριο βλέπουμε.

-Ευχαριστώ, λέει ο Δημητρός, αλλά θα πάω σιγά σιγά με τα πόδια.

Πηδάει κάτω και παίρνει δρόμο. Αϊ- Γιώργη-Μπόσκαλο-Σέκλιζα και το βραδάκι βρίσκεται στα λημέρια του, στο Παλιοζωγλόπι. Κρύβεται στο δάσος για το φόβο των χωροφυλάκων και παραμονεύει, να δει κάποιον δικό του. Την επομένη συνάντησε τον πατέρα του που φύλαγε τα γίδια και εκείνος του συνέστησε να κρυφτεί για λίγο καιρό, ώσπου να ξεχαστεί η υπόθεση. Ψωμί θα του φέρνει εκείνος σε συμφωνημένο μέρος.

Όμως, "ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιο". Κάποτε το μυστικό, από απροσεξία της γυναίκας του, έφτασε στ' αυτιά της αστυνομίας, εκείνη έστησε ενέδρα και ο Δημητρός έπεσε στα δίχτυα της. Καταδικάστηκε σε εξορία στα νησιά, όπου, όπως έλεγε όταν επέστρεψε ροδαλός και ξεγυρισμένος, πέρασε ζωή και κότα!

Την ιστορία διηγήθηκε στο συντάκτη μας ο χωριανός κτηνοτρόφος Γιώργος Γκορτσάς, που την άκουσε από τον ίδιο το δράστη.

Το όνομα του δράστη είναι φανταστικό, για ευνόητους λόγους.

Ο Μεγαλέξανδρος και το καταραμένο φίδι!

Ποιος είπε ότι το Θέατρο Σκιών δεν παιδαγωγεί; Σε παλαιότερες εποχές, τότε που η εκπαίδευση των λαϊκών τάξεων δεν είχε προχωρήσει, τουλάχιστο στην ύπαιθρο τα περισσότερα παιδιά έβγαζαν και δεν

έβγαζαν το Δημοτικό. Εκεί ο πολιτισμός έκανε περιστασιακά την εμφάνισή του με κάποιον αυτοσχέδιο θίασο που έπαιζε τη "Γλόλφω" ή την "Ωραία του Πέραν". Γεγονός για την κοινότητα ήταν ακόμη οι σχολικές γιορτές, όπου, μέχρι και τη δεκαετία του 1960 έβλεπες τον ενθουσιασμό και το αυθόρμητο χειροκρότημα του κόσμου για τα σχολικά δρώμενα στα μικρά χωριά. Μεγάλη τύχη ήταν, αν στο χωριό υπήρχε κάποιος χαρισματικός караγκιοζοπαίχτης που έδινε παραστάσεις με εισιτήριο ... ένα αβγό ή και εντελώς δωρεάν. Ένα λευκό σεντόνι, μια γκαζόλαμπα ή, στην καλύτερη περίπτωση ένα λουξ, και το σκηνικό ήταν έτοιμο. Τις φιγούρες συνήθως τις κατασκεύαζε μόνος ο караγκιοζοπαίχτης και το θέμα το έπαιρνε από παλαιά φυλλάδια του Σπαθάρη ή άλλων караγκοζοπαιχτών. Δεν ήταν σπάνιες οι περιπτώσεις που ο караγκιοζοπαίχτης συμπλήρωνε το θέμα και με διασκεδαστικές ιστορίες που συνέβαιναν στην τοπική κοινωνία.

Περί το 1970, ένας παλαιός συμμαθητής, που είχε μεταναστεύσει στη Νότια Αφρική πριν από πολλά χρόνια, με θυμήθηκε, όταν τα δυο αγόρια του έφτασαν σε ηλικία 15-17 ετών και έκρινε ότι τους χρειαζόταν ένα φρεσκάρισμα στην ελληνική γλώσσα, την οποία γνώριζαν ελάχιστα. Με παρακάλεσε, στις σχολικές διακοπές, που στο νότιο ημισφαίριο γίνονται το φεβρουάριο μήνα, όταν τα παιδιά έρχονταν στη Ελλάδα, να τα βοηθώ στην ελληνική γλώσσα. Δέχτηκα ευχαρίστως να τα βοηθήσω και μάλιστα χωρίς αμοιβή.

Την πρώτη χρονιά ήρθε στην πατρίδα ο μεγαλύτερος γιος του φίλου, και, επειδή δεν γνώριζε το σπίτι μου, τις πρώτες ημέρες τον έφερνε μια θεία του (αδελφή του πατέρα του). Ήταν ένα παλικάρακι, 17 ετών, ευγενικό και πανέξυπνο, που με συνεχείς ερωτήσεις, προσπαθούσε να καλύψει τα τεράστια κενά του. Μια από εκείνες τις μέρες μελετούσαμε ένα κείμενο για τον Μεγαλέξανδρο. Με ειλικρινή απορία ο νεαρός έδειξε ότι πρώτη φορά άκουγε αυτό το όνομα, και ρώτησε:

-Ποιος ήταν, κύριε, ο Μεγαλέξανδρος;

Εκείνη τη στιγμή, ή θεία που όλη την ώρα καθόταν παράμερα και έπλεκε αμέριμνη, τινάχτηκε από τη θέση της, σαν ελατήριο, και αναφώνησε αγανακτισμένη:

-Δεν σας είπαν, παιδί μου, στο σχολείο για τον "Μεγαλέξανδρο και το καταραμένο φίδι";

Τι να πω; Με δυσκολία συγκράτησα τα γέλια μου, αλλά συνειδητοποίησα ότι, κάτω από τις συνθήκες που εκπαιδεύτηκε η ίδια, μέχρι τον Σπαθάρη έφταναν οι ιστορικές γνώσεις της.-

Λάμπρος Γριβέλλας

Πέρδικά μου παινεμένη

[Η πέρδικα έχει ξεχωριστή θέση στη συνείδηση του λαού μας, σαν πανέμορφο πουλί, αλλά και στοργική μητέρα· γι' αυτό και το όνομά της χρησιμοποιείται στη λαογραφία, ως κοσμητικό των ωραίων γυναικών. Το μικρό κείμενο της Ελένης Σαραντίτη που δανειστήκαμε από το Internet είναι χαρακτηριστικό]

"Κοιμάται ο ήλιος στα βουνά κι η πέρδικα στα χιόνια και μένα η κορούλα μου στα καθαρά σεντόνια..."

Ίσα που την θυμάμαι τη φωνή της μάνας μου: Απλή σαν παιδική μελωδική, ακουγόταν σαν να ερχόταν από λόγγους. Όπως θυμάμαι και το τραγούδι της συνοδείας του γαμπρού, όταν ήρθαν να παραλάβουν τη Βαγγελίτσα για την εκκλησία:

"Ξύπνα περδικομάτα μου, μωρέ,
κι ήρθα στο μαχαλά σου.
Χρυσά στολίδια σου 'φερα, μωρέ,
να πλέξεις στα μαλλιά σου..."

Ανέκαθεν για τον λαό μας η πέρδικα συμβόλιζε το θάρρος, την περηφάνια, την ευρωστία: "Καλώς τηνα την πέρδικα που περπατεί λεβέντικα". "πέρδικα καμαρωτή μες στον κάμπο περπατεί". Κι ακόμη: "Το λέει η περδικούλα του". Ή "Έγινε περδίκι".

Στο δημοτικό τραγούδι δεν υπάρχει πουλί με τις χάρες της· ιδιαίτερος τις γυναίκες. Όμως πέρα από τα τραγούδια του έρωτα, του γάμου, της χαράς, υπάρχουν και τα τραγούδια του βουνού, της κλεφτουριάς, του αντάρτικου. Πρώτη η πέρδικα φέρνει την είδηση για τον

πληγωμένο, πρώτη αυτή κλαίει τον λεβέντη σκοτωμένο. "Μια περδικούλα κάθισε στου Ζήδρου το κεφάλι ... Ζήδρο μου, τ' είσαι κίτρινος, κίτρινος σαν λεϊμόνι..."

Η Μυθολογία την θέλει πεντάμορφη νύμφη, η φήμη της οποίας τόσο ενόχλησε την θεά Ήρα ώστε την γκρέμισε από την Ακρόπολη. Η Παλλάς όμως την συμπόνεσε και την μεταμόρφωσε σε πουλί.

Στην πατρίδα μας γνωστότερες είναι η πέρδικα του κάμπου ή Λιβαδοπέρδικα, η πιο τραγουδισμένη, όμως, είναι η Πετροπέρδικα, ή Ορεινή Πέρδικα. Τα περδικάκια από δυο μόλις ημερών είναι ικανά να αναζητήσουν τροφή με την μανούλα της. Η αγάπη των γονέων για τα παιδιά τους είναι αδιήγητη.

Οι Έλληνες έδωσαν σε πολλά χωριά το όνομά της, ενώ τραγούδια της ακούγονται και χορεύονται στα πανηγύρια. Ερωτικά συνήθως.

Μα θυμάμαι και το συγκλονιστικό, που τραγουδιόταν στο Μοριά:

"Μωρ' περδικούλα του Μοριά, κομποπερπατημένη,
εφτού ψηλά που πέτεσαι και χαμηλά αγναντεύεις,
μην είδες, μην αντάμωσες τους Κολοκοτρωνάους;"

ΤΑ ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ

Σχολικό έτος 1947-1948

Μετά τη μετακίνηση του χωριού στον κάμπο, το καλοκαίρι του 1947, ένα μέρος των κατοίκων εγκαταστάθηκε στο χωριό Μπραϊμι (Αγιοπηγή), αλλά οι περισσότεροι μετακόμισαν στην Καρδίτσα και εγκαταστάθηκαν σε πρόχειρες κατασκευές στο νοτιότερο τμήμα της πόλης, από το 5ο Δημοτικό Σχολείο ως τις γραμμές του τρένου.

Τα Δημοτικά Σχολεία Ραχούλας, Καταφυγίου, Αμαράντου, Καστανιάς και Μούχας εγκαταστάθηκαν σε μισθωμένο πλινθόκτιστο οίκημα, ιδιοκτησίας Λάμπρου Κατσιούλα, που βρισκόταν κοντά στις γραμμές του τρένου, στο νοτιοανατολικό άκρο της πόλης. Καθένα όμως από τα παραπάνω σχολεία κατάρτισε δικό του Μαθητολόγιο.

α/α	Ονοματεπώνυμο	Όνομα πατρός	Έτος γεννήσεως
1.	Νασιάκος Θεοφάνης	Αντώνης	1940
2.	Πόλκου Ελευθερία	Μάρκος	1940
3.	Γριβέλλας Θωμάς	Γεώργιος	1940
4.	Κουτσιαρίδου Ιφιγένεια	Βασίλης	1940
5.	Τσιούκης Βασίλειος	Χρήστος	1940
6.	Γκορτσά Σταυρούλα	Χρήστος	1940
7.	Ντάφος Ευάγγελος	Δημήτριος	1940
8.	Βρέκος Βασίλειος	Σωτήρης	1940
9.	Σιώκου Κρυστάλλω	Κώστας	1940
10.	Δερματάς Κων/νος	Δημήτριος	1940
11.	Μπέλλου Ελένη	Δημήτριος	1940
12.	Φέτσιου Αρετή	Απόστολος	1940
13.	Τσιότρας Αναστάσιος	Πάνος	1938
14.	Κουμπούρας Γεώργιος	Βασίλειος	1935
15.	Γκορτσάς Γεώργιος	Βασίλειος	1938
16.	Κουμπούρα Βασιλική	Φώτιος	1937
17.	Κουμπούρα Αλεξάνδρα	Κώστας	1938
18.	Τσιμάκη Ευαγγελία	Πάνος	1939
19.	Τσιμάκης Δημήτριος	Κώστας	1939
20.	Ράππη Δάφνη	Ηλίας	1939
21.	Νασιάκος Λάμπρος	Ηλίας	1939
22.	Κολοβού Γιαννούλα	Ευάγγελος	1939
23.	Κουτσιαρίδου Στεργάνω	Δημ.	1939
24.	Κατσαρού Ανδρονίκη	Αναστάσιος	1939
25.	Καραγιώργου Αθηνά	Χρήστος	1939
26.	Καραγιάννη Αρετή	Γεώργιος	1939
27.	Ζαχαρής Νικόλαος	Πάνος	1939
28.	Ζαχαρής Κων/νος	Θωμάς	1939
29.	Γκορτσάς Νικόλαος	Χρήστος	1939
30.	Γκορτσά Μαριγούλα	Χρήστος	1939
31.	Φέτσιος Στέφανος	Απόστολος	1937
32.	Τσιουμάκη Κρυστάλλω	Πάνος	1935
33.	Δερματάς Βασίλειος	Δημήτριος	1935
34.	Τσιούκης Θωμάς	Χρήστος	1937
35.	Τσιμάκη Αγόρω	Κώστας	1937
36.	Σιώκου Αλεξάνδρα	Φώτης	1936
37.	Σιώκου Βασιλική	Φώτης	1934
38.	Ράππη Ελένη	Ιωάννης	1938
39.	Ράππη Αρετή	Ιωάννης	1938
40.	Ράππη Δέσπω	Ιωάννης	1936
41.	Νάκα Σοφία	Δημήτριος	1935
42.	Νάκα Λουκία	Γεώργιος	1934
43.	Νάκας Κων/νος	Γεώργιος	1938
44.	Λιανού Καλυψώ	Χρήστος	1938
45.	Κωστή Χαρίκλεια	Δημήτριος	1938
46.	Κουτσιαρίδου Ξανθή	Βασίλειος	1938
47.	Κοντακσή Ελένη	Απόστολος	1937

48.	Κορκοντζέλου Φωτεινή	Κώστας	1934
49.	Κορκόντζελος Στέφανος	Κώστας	1938
50.	Κολοβού Ανθή	Ευάγγελος	1936
51.	Γκορτσά Ιωάννα	Βασίλειος	1934
52.	Γκορτσάς Κων/νος	Θωμάς	1936
53.	Βρέκου Αγόρω	Κων/νος	1938
54.	Βρέκος Δημήτριος	Χρήστος	1937
55.	Γκορτσά Αναστασία	Κώστας	1934
56.	Πόλκος Μιχαήλ	Μάρκος	1939
57.	Δερματάς Αναστάσιος	Αθανάσιος	1937
58.	Ντίνος Βασίλειος	Δημήτριος	1936
59.	Νασιάκος Αναστάσιος	Ηλίας	1935
60.	Νάκα Στυλιανή	Δημήτριος	1938
61.	Κωστή Αρετή	Δημήτριος	1935
62.	Μανώλη Ευθαλία	Αθανάσιος	1936
63.	Κελεπούρης Δημήτριος	Δημήτριος	1936
64.	Μανώλης Κων/νος	Αθανάσιος	1938
65.	Τσιούκη Ναυσικά	Δημήτριος	1938
66.	Τσιούκης Θωμάς	Πάνος	1934
67.	Τσιουμάκη Αικατερίνη	Δημήτριος	1937
68.	Ρίζου Αικατερίνη	Γεώργιος	1937
69.	Ρεντίνα Ζωή	Δημήτριος	1934
70.	Ντόλκερα Ευρυδίκη	Αναστάσιος	1936
71.	Κουτσιαρίδης Ευάγγελος	Φώτης	1936
72.	Κουμπούρας Κλεομένης	Χρήστος	1938
73.	Ράπτης Ευάγγελος	Ηλίας	1936
74.	Τσιμάκης Λάμπρος	Πάνος	1937
75.	Ράπτης Ηλίας	Ιωάννης	1934
76.	Ζαχαρής Λάμπρος	Πάνος	1935
77.	Ζαχαρής Λάμπρος	Ματθαίος	1937
78.	Νάκας Λάμπρος	Απόστολος	1935
79.	Κατσαρού Θεοδώρα	Νικόλαος	1934
80.	Γριβέλλα Αρετή	Ιωάννης	1935
81.	Χαραλαμπίκος Ευάγγελος	Κώστας	1938
82.	Τράντος Ευάγγελος	Βασίλειος	1936
83.	Τσιούκης Θωμάς	Δημήτριος	1935
84.	Τσιούκης Ευάγγελος	Γεώργιος	1937
85.	Πόλκου Βικτωρία	Μάρκος	1938
86.	Ντίνος γεώργιος	Δημήτριος	1933
87.	Ντίνου Αγγελική	Κων/νος	1936
88.	Μπούτλα Πηνελόπη	Χρήστος	1937
89.	Μπέλλου Γιαννούλα	Δημήτριος	1937
90.	Κωστίκας Θωμάς	Πάνος	1937
91.	Κουτσιαρίδης Κων/νος	Βασίλειος	1935
92.	Κοντακτής Λάμπρος	Απόστολος	1935
93.	Κατσαρού Αμαλία	Σεραφείμ	1935
94.	Καρλάφτης Ηλίας	Βασίλειος	1937
95.	Καραγιάννης Ευάγγελος	Γεώργιος	1936
96.	Τσιμάκη Μαρία	Δημήτριος	1937
97.	Δήμος Θωμάς	Βασίλειος;	1937
98.	Γρυμπογιάννη Αλίκη	Μιχαήλ	1938
99.	Γριβέλλα Κων/ντία	Γεώργιος	1936
100.	Γκορτσάς Κων/νος	Χρήστος	1934
101.	Βρέκου Ευφροσύνη	Γεώργιος	1936
102.	Βασιλάκου Χρυσάνθη	Κων/νος	1937
103.	Τσιούκη Αφροδίτη	Γεώργιος	1933
104.	Θεάκου Βασιλική	Κων/νος	1935
105.	Ράπτης Θωμάς	Βασίλειος	1936
106.	Μπέλλου Αριστέα	Απόστολος	1934
107.	Κατσαρός Απόστολος	Αναστάσιος	1936
108.	Ζαχαρή Βασιλική	Αριστείδης	1935
109.	Ζαχαρής Βασίλειος	Ματθαίος	1935
110.	Δήμος Δημήτριος	Βασίλειος	1934

111.	Βρέκος Ιωάννης	Θωμάς	1936
112.	Βασιλάκος Χρήστος	Κων/νος	1935
113.	Τσιμάκης Χρήστος	Δημήτριος	1932
114.	Τσιάκης Αναστάσιος	Στέργιος	1936
115.	Κωστίκας Ιωάννης	Πάνος	1932
116.	Κουμπούρας Αναστάσιος	Κων/νος	1934
117.	Κουμπούρας Ιωάννης	Χρήστος	1933
118.	Βρέκος Φώτιος	Απόστολος	1936
119.	Βρέκος Απόστολος	Θωμάς	1934
120.	Γριβέλλας Λάμπρος	Γεώργιος	1938
121.	Θεάκος Αντώνιος (Πολυχρόνης)	Ιωάννης	1938
122.	Τσιούκης Λάμπρος	Γεώργιος	1941
123.	Τσιμάκη Ελευθερία	Κων/νος	1941
124.	Ράπτης Λάμπρος	Ηλίας	1941
125.	Καλαμάρα Παρασκευή	Κων/νος	1941
126.	Τσιμάκη Ελένη	Πάνος	1941
127.	Κουμπούρα Πανάγιω	Φώτης	1941
128.	Τράντου Ζωή	Βασίλης	1941
129.	Κατσίκας Κων/νος	Σάββας	1941
130.	Ντίνου Ελπινίκη	Δημήτριος	1941
131.	Βρέκος Νικόλαος	Κων/νος	1941
132.	Καρλάφτη Βιργινία	Βασίλειος	1934
133.	Κατσιούλας Ευάγγελος	Κων/νος	1938
134.	Κατσιούλα Μερόπη	Κων/νος	1936
135.	Τσιούκη Αγόρω	Χρήστος	1934
136.	Τσιάκη Ευφροσύνη	Στέργιος	1934
137.	Παπαστεργίου Αναστάσιος	Αντώνης	1936

Ορισμός του ανθρώπου

Ο Αριστοτέλης, ο μέγιστος των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων, έδωσε τον παρακάτω πετυχημένο ορισμό του ανθρώπου:

"**Άνθρωπος παιδείας μεν ορθής τυχών, φύσεως δε ευτυχούς και τύχης αγαθής, θεϊότατον ημερώτατόν τε ζών γίνεσθαι φιλεί . μη επιμελώς δε η μη καλώς τραφέν, αγριώτατον οπόσα φύει η γη.**"

Σε τρία απαιτούμενα εστιάζει ο Αριστοτέλης τη δημιουργία του τέλειου ανθρώπου: Πρώτον να λάβει τη σωστή εκπαίδευση και ανατροφή. Δεύτερο να είναι από καλή φύτρα (τα γονίδια θα λέγαμε σήμερα), και τρίτο να τον ευνοήσει και η τύχη.

Αν όμως λείπουν όλα τα παραπάνω, τότε γίνεται το πιο άγριο πλάσμα απ' όσα βρίσκονται πάνω στη γη.

Ιπποκράτης

Το επίγραμμα του Ιπποκράτη (Ελληνική Ανθολογία, Ζ, 135), από την διδ. διατριβή της Eleonora Santin, η οποία δημοσιεύεται σε συνέχειες στο Θεσσαλικό Ημερολόγιο. Η μετάφραση, από τα ιταλικά, είναι της Χρ. Πολέζε.

**Θεσσαλός Ιπποκράτης, Κώος γένος, ενθάδε κείται,
Φοίβου από ρίζης αθανάτου γεγαώς,
πλείστα τρόπαια νόσων στήσας όπλοις Υγείης,
δόξαν ελών πολλήν ου τύχα, αλλά τέχνα.**

Ενθάδε κείται ο Θεσσαλός Ιπποκράτης, ο Κώος, γεννημένος από τη ρίζα του αθάνατου Φοίβου. Έστησε πολλά τρόπαια εναντίον των νόσων με τα όπλα της Υγείας κι απέκτησε μεγάλη δόξα, όχι με την τύχη, αλλά με την τέχνη του.

Καλοκαιρινά του '15

♦ Από την εφημερίδα "Αλήθεια" της 22/8/2015

Δήλωση του Προέδρου της Τοπικής Κοινότητας Νεράιδας

Εκ μέρους των κα-
τοίκων της Τοπικής
Κοινότητας Νεράι-
δας ευχαριστώ την Αντιπε-
ριφέρεια Καρδίτσας για
τον πολύ καλό καθαρισμό
(οδόστρωμα, τάφροι κ.λπ.)
των επαρχιακών δρόμων
Ραχούλα- Αμάραντος- Νε-
ράιδα- Όρια Νομού και Σα-
ραντάμπορο- Μολόχα
Ο Πρόεδρος της Τοπικής
Κοινότητας Νεράιδας
Λάμπρος Γάγκας

Μακάρι να μπορούσαμε να πούμε κι εμείς το ίδιο για το αντίστοιχο μηχανήμα του Δήμου. Τι φταίει άραγε;. Μήπως το μηχανήμα, ο χειριστής ή η έλλειψη επίβλεψης από τους αρμόδιους;

♦ Από παράδειγμα ο καθαρισμός των δρόμων από το γκρέιντερ του Δήμου. Πέρασε το μηχανήμα, μια πάνω μια κάτω, άφησε τα χώματα στην άκρη, χωρίς διάνοιξη του χαντακιού. Με την επόμενη

βροχή, τα νερά, μη βρίσκοντας διέξοδο, χαράκωσαν το δρόμο και τον κατέστησαν αδιάβατο. Λογικά, έπρεπε να παρευρίσκεται κατά τον καθαρισμό, κάποιος από τους αρμόδιους.

♦ Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω ήταν, στη διαδρομή Παλιοζωγλόπι - Ίταμο, για ν' αποφυγείς τις πεσμένες πέτρες και τα χαντάκια, έπρεπε να βάλεις σε μεγάλο κίνδυνο το αυτοκινητάκι σου!

♦ Μάταια προσπάθησαν οι προσκυνητές την ημέρα του 15αύγουστου να χρησιμοποιήσουν τον δρόμο από την Αγ. Παρασκευή για να πάνε στην εκκλησία της Παναγίας. Ο δρόμος ήταν τελείως απροσπέλαστος λόγω των βροχοπτώσεων των ημερών εκείνων. Θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε ο δρόμος αυτός να στρωθεί με αμμοχάλικο και να κατασκευαστούν τα ανάλογα τεχνικά ώστε να είναι προσπελάσιμος καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, διότι κατά μήκος του δρόμου υπάρχουν και κατοικίες οι οποίες εξυπηρετούνται από τον δρόμο αυτό.

♦ Το τελευταίο διάστημα όποιος γελάστηκε και πήγε στο αμπέλι του στην Καρούτα, με το αυτοκίνητό του, το μετάνιωσε. Τα βάτα και οι συκίες έκλεισαν τον μισό δρόμο, με αποτέλεσμα οι γρατσουνιές στο αυτοκίνητο να είναι αναπόφευκτες. Τέτοια εγκατάλειψη πρώτη φορά τη βλέπουμε.

♦ Όπως κάθε χρόνο, ο καθαρισμός των δεξαμενών ύδρευσης και ο έλεγχος της καλής λει-

τουργίας του δικτύου του συνοικισμού Ιτάμου έγινε με πρωτοβουλία των οικιστών. Οι άνθρωποι δαπάνησαν εξ ιδίων για την κατασκευή των δεξαμενών και του δικτύου και είναι εύλογο το ενδιαφέρον τους για την καλή λειτουργία τους. Απ' ότι πληροφο-

ρούμαστε και οι υδρομαστεύσεις που τροφοδοτούν τη Ραχούλα μέχρι σήμερα δεν έχουν καθαριστεί. Υπάρχει λοιπόν ένα εύλογο ερώτημα: Έχει αναθέσει ο Δήμος εργολάβο για τις εργασίες αυτές όπως γινόταν τα προηγούμενα χρόνια; Αν ναι πότε πρέπει να γίνονται οι καθαρισμοί των πηγών, το Φθινόπωρο αφού όλο το καλοκαίρι πιούμε νερό από ακαθάριστες πηγές;

♦ Δυσφορία και αγανάκτηση προκάλεσε στους οικιστές Ιτάμου η πληροφορία ότι οι οικιστές της Κρανιάς ζήτησαν να εγκαταλείψουν τις δικές τους πηγές και να μοιραστούν το λιγοστό νεράκι της δεξαμενής του συνοικισμού. Ας προβληματιστούν από τον τρόπο που ενήργησαν οι οικιστές του παραπάνω συνοικισμού, που διέθεσαν προσωπική εργασία και περίπου 1.500.000 δραχμές του 1982, για να κατασκευαστούν τα έργα ύδρευσης του συνοικισμού και ας κάμουν και εκείνοι το ίδιο με τις πηγές της περιοχής τους. Τίποτε δεν γίνεται χωρίς κόπο και δαπάνη.

♦ Με πρωτο-
βουλία των οικιστών
- και μάλιστα των
γηραιότερων- έγινε
και φέτος ο καθα-
ρισμός της βρύσης
Ιτάμου. Δυστυχώς
σε μερικούς ενοχλεί
το ωραίο και η καθα-
ριότητα και εξακο-
λουθούν να ρυπαί-
νουν ασυλλόγιστα.

♦ Καλοκαιρινές μπόρες. Τα καλοκαιρινά μπου-
ρίνια του φετινού καλοκαιριού το παράκαναν.
Σαράντα χρόνια στον Ίταμο κάθε καλοκαίρι, δεν
ξαναείδαμε μπουρίνια με τόση πυκνότητα - σχεδόν
κάθε απόγευμα - και με τόση ένταση. Ο ουρανός
μαύριζε, η μέρα γινόταν νύχτα, αστραπές και

κεραυνοί τράνταζαν την ατμόσφαιρα, έλεγες πως
έφτασε το τέλος του κόσμου! Και η βροχή να πέφτει
με το τουλούμι, να μην τη χωρούν οι τσίγκοι της
στέγης. Για τους αμύητους, φόβος και τρόμος. Για
κάποιους άλλους, μεγάλη απόλαυση να πίνουν τον
καφέ τους, υπό βροχήν, με τη υπόκρουση κεραυνών!

♦ Πόσες φορές γράψαμε για την εγκαταλειμμένη
υδατοδεξαμενή στον Ίταμο. Κανείς όμως από τους

αρμόδιους δεν συγκινήθηκε. Χρησιμεύει πάντως
στους νεαρούς να γράφουν συνθήματα και να
εκτονώνουν έτσι την ...επαναστατική φλόγα τους!

♦ Ξέραμε ότι ο μούσκος, το σπάνιο αυτό μυ-
ρωδάτο λουλούδι των βουνών μας, φυτρώνει στις
ψηλές κορφές. Να όμως που μια συστάδα νο-
στάλησε τα χαμηλά και εγκαταστάθηκε κοντά στο
δρόμο.

♦ Οι άφθονες βροχές του καλοκαιριού ευνόησαν
- συν τοις άλλοις- και το κατεχοχίν προϊόν του
χωριού μας, τα σύκα. Σύκα πολλά, μεγάλα και καλά,
ένα και στο χωράφι, όπως έλεγαν οι παλιοί!

